

STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

Årsrapport 2019

Innhold

1. LEDERENS BERETNING	2
2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	3
3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	6
3.2 Resultater og måloppnåelse i henhold til mål og styringsparametere i TB 2019.....	6
4. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	30
5. VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	32
6. ÅRSREGNSKAP	33

1. LEDERENS BERETNING

I 2019 var et år med høy aktivitet og i hovedsak tilfredsstillende måloppnåelse for Statens sivilrettsforvaltning (SRF). Justis- og beredskapsdepartementet (JD) ba om at SRF i 2019 spesielt skulle prioritere områdene vergemål og voldsoffererstatning, herunder etatsstyring og oppfølging av Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) og fylkesmennene.

Et år er gått siden Tolga-rapporten ble lagt frem. I vergemålsforvaltningen har SRF i 2019 prioritert tiltak for å styrke retten til selvbestemmelse og individtilpasning. Det er min vurdering at tydelig vektlegging av frivillighet, selvbestemmelse og individtilpasning i styringen av fylkesmennene har hatt god effekt. Fylkesmennene gjør en grundigere jobb enn tidligere ved opprettelsen av vergemål. SRF gjennomførte i 2019 en gjennomgang av ufrivillige vergemål. Denne resulterte i at 255 vergemål ble opphevet eller var i ferd med å bli opphevet ved utgangen av 2019. Gjennomgangen har bidratt til økt selvbestemmelse og økt rettssikkerhet. Vi har utarbeidet nasjonale retningslinjer på flere områder innenfor vergemålsforvaltningen og utviklet samtalemotodikken «Med den andre FOR ØYE». Embetene rapporterer om positiv effekt ved bruk av denne metoden.

Antall nye vergemål i 2019 er for første gang redusert sammenlignet med tidligere år. Dette har sammenheng med bedre informasjon om andre ordninger og økt bruk av fremtidsfullmakter. SRF lanserte en ny versjon av portal for vergene (MineVergemål 2.0) som har gitt vergene bedre arbeidsverktøy og bedre tilgang til informasjon. I forvaltning og videreutvikling av saksbehandlør-løsningen VERA har det vært nødvendig å avsette betydelige ressurser for å sikre god overgang til ny leverandør. Det har derfor vært lagt mer vekt på drift enn utvikling i 2019.

For å nå målet om en effektiv og rettssikker behandling av søknader om voldsoffererstatning har SRF i 2019 har lagt vekt på å følge opp utvikling i saksbehandlingstid, restanser og regressinnkreving i styringsdialogen med KFV. Det har gitt resultater. Restansen på regressaker er nedarbeidet og har ført til at det i større grad er faktisk skadevolder som står økonomisk til ansvar for sine voldshandlinger. KFV har økt produksjonen av vedtak med 28 pst. fra 2018, men restansen er fortsatt for høy og saksbehandlingstiden er for lang i mange av sakene til at SRF kan betegne måloppnåelsen på voldsoffererstatningsfeltet som tilfredsstillende. Det er tegn på en positiv utvikling siste halvår 2019 og det er min vurdering at iverksatte tiltak er med på å legge et godt grunnlag for bedre resultater i 2020.

SRF gjennomførte i 2019 en omorganisering for å være bedre rustet til å ivareta vårt samfunnsoppdrag og gjennomføre våre strategier. Det er gjennomført en helhetlig sikkerhetsrevisjon av vår infrastruktur og styringssystemer. Oppfølging av identifiserte sårbarheter ble gitt høy prioritet på slutten av 2019 og vil fortsette i 2020.

I 2019 brukte SRF tilgjengelige ressurser i henhold til føringer og prioriteringer fra JD. KVF ble tilført ekstra midler i 2019, med tilsvarende reduksjon i saksbehandlingskapasitet i SRF. Stramme interne prioriteringer har gjort det mulig å opprettholde og øke intern saksproduksjon på voldsofferfeltet. I sekretariatsfunksjoner ivaretar vi sakshåndteringen i omlag 12 000 saker årlig. Jeg mener vi sikrer en effektiv og god faglig forvaltning. Samlet sett vurderer jeg SRFs måloppnåelse som god med de ressursene vi har hatt tilgjengelig.

Oslo 27.mars.2020

Anne Pauline Jensen
direktør

2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Samfunnsoppdrag

SRF forvalter statlige ordninger på tvers av sivil- og strafferetten. Ordningene skal sikre individets rettigheter og rettslikhet og bidra til god rettspleie. Treffsikker og rask saksbehandling og samhandling med relevante aktører skal bidra til at ordningene oppfyller sitt formål. SRF skal være en pådriver for at ordningene styres, forvaltes og utvikles med best mulig effekt for brukerne og samfunnet. Vårt arbeid skal baseres på et faglig godt grunnlag.

Verdier

Samfunnsoppdraget skal løses med forankring i våre verdier: service, tillit, effektivitet, respekt og kvalitet (STERK).

Våre oppgaver

SRF er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og er sentral vergemålsmyndighet.

Våre arbeidsoppgaver er knyttet til behandling av enkeltsaker og direktoratsoppgaver. SRF har vedtakskompetanse innenfor følgende sivilrettslige felt: vergemål, rettshjelp, erstatning etter strafforfølgning, tomtefeste, stadfestelse av testamenter og saker etter voldsoffererstatningsloven.

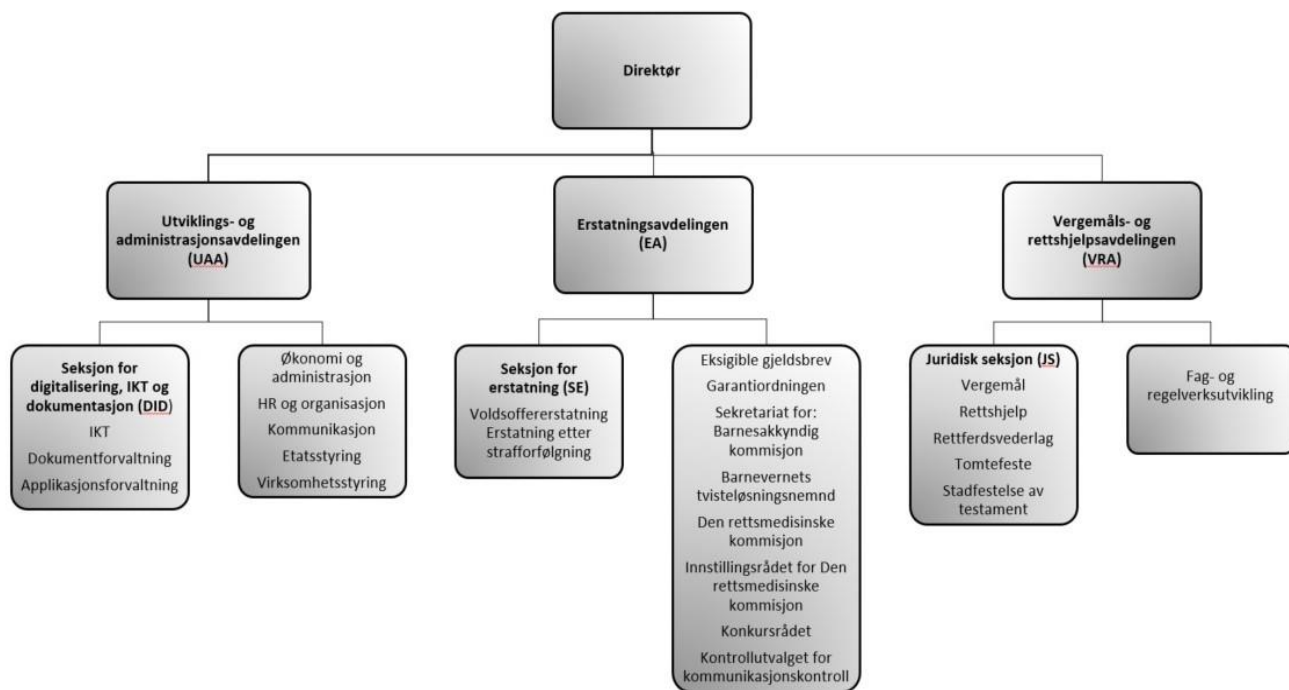
Vi har etatsstyringsansvaret for fylkesmennene på områdene vergemål og rettshjelp. Vi har i tillegg etatsstyringsansvaret for KFV. Vi forvalter også garantiordningen for bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet, eksigible gjeldsbrev samt tilskuddsordningen for spesielle rettshjelpiltak.

SRF utøver også sekretariatsfunksjon for Erstatningsnemnda for voldsofre, Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag, Den rettsmedisinske kommisjon, Barnesakkyndig kommisjon, Barnevernets tvisteløsningsnemnd, Konkursrådet og Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll.

SRF er et kompetansesenter på våre fagfelt og har tett samarbeid med JD, blant annet som premisleverandør for lovarbeid på fagområdene. SRF har 75 ansatte per 31.12.19. Antall årsverk totalt i 2019 var om lag 62. Virksomheten er lokalisert i Oslo og på Hamar og er organisert i tre avdelinger. Ledergruppen består av:

- Direktør: Anne Pauline Jensen
- Avdelingsdirektør Vergemåls- og rettshjelpsavdelingen: Line Schei Mogenstad
- Avdelingsdirektør Erstatningsavdelingen: Kristina Kjeverud
- Avdelingsdirektør Utviklings- og administrasjonsavdelingen: Janne Karlsen

Figur 2.1 Organisasjonskart

Hovedmål: Bidra til å nå det overordnede mål om en effektiv straffesaksjede for Justis- og beredskapsdepartementet.

Virksomhetsspesifikke mål

1. **En effektiv og rettssikker behandling av søknader om voldsoffererstatning**
Delmål 1.1 Effektiv behandling av søknader om voldsoffererstatning
Delmål 1.2 God rettsikkerhet i voldsoffererstatningsordningen

2. **En effektiv vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerheten og rettslikheten for vergehavere.**
Delmål 2.1 Effektivitet og rettsikkerhet i vergemålsordningen
Delmål 2.2 Vergemålet utøves med respekt for vergehavers behov og vilje

Nøkkeltall/Volumtall

Tabell 2.1 Sentrale volumtall for virksomheten

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Innkomne klagesaker vold	809	691	910	907	909	1 347	1 239
Innkomne klagesaker vergemål	402	501	585	671	492	526	131
Innkomne saker alle saksfelt totalt ¹	14 081	13 052	13 108	13 126	12 297	11 646	10 893

Tabell 2.2 Nøkkeltall

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Antall årsverk	62	62	61	63	62	59	60
Tildeling kap. 473 (mill. kr) ²	51,08	53,9	46,9	42,4	44,9	45,5	41,3
Tildeling kap. 469 (mill. kr) ³	43,01	34,47	28,7	30,8	14,8	13,8	12,9
Driftsutgifter kap. 473/469 (mill. kr)	94,36	86,75	75,6	69,3	56,6	56,8	54,3
Lønnsandel av driftsutgifter kap. 473/469 (%) ⁴	61	65,5	67	67	74	72,5	71

¹ Inkluderer også DRK- og BSK-sakene.

² SRF forvalter totalbevilgning på kapittel 473 post 01 og har ansvar for tildeling av midler til Kontoret for voldsoffererstatning. Tallet for 2019 utgjør SRFs andel av tildelingen over kapittelet. KFV er tildelt 24,26 mill.kr.

³ SRF forvalter totalbevilgning på kapittel 469 post 01 og har ansvar for tildeling av midler til Fylkesmannen på vergemålsområdet. Tallet f.o.m 2017 er SRFs reelle forbruk på kapittelet.

⁴ SRF overtok forvaltningsansvaret for vergemålsapplikasjonen i 2016. Dette har medført en betydelig økning i driftsutgifter på kapittel 469 post 01.

3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

3.2 Resultater og måloppnåelse i henhold til mål og styringsparametere i TB 2019

3.2.1 Voldsoffererstatning

Voldsoffererstatning er en subsidiær ordning for å kompensere personer som har blitt utsatt for vold og overgrep og som ikke kan få dekket sitt tap gjennom andre ordninger. Voldsoffererstatning er en del av straffesakskjeden ved at en straffesak ikke bør anses som ferdig før en voldsutsatt som er berettiget til det, har mottatt rettmessig kompensasjon etter en straffbar handling.

Virksomhetsspesifikt mål for 2019 er:

«En effektiv og rettssikker behandling av søknader om voldsoffererstatning»

Følgende krav er satt til virksomhetene som forvalter voldsofferordningen:

Vedtak fattet i voldsoffererstatningsaker skal holde høy kvalitet. Søknadsprosessen skal være brukervennlig og effektivt. Voldsoffererstatningsmyndighetene skal ha samordnet og effektiv saksbehandling. Like saker skal behandles likt.

Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) er førstelinje i voldsoffererstatningskjeden og har ansvaret for å behandle søknadene effektivt og med god rettssikkerhet, samt å stille skadevolder til ansvar for sine handlinger ved å kreve regress der det er anledning. SRF er etatstyrer, klagesaksinstans og har også faglig instruksjonsmyndighet overfor KFV. SRF skal sørge for god styring og oppfølging av KFV. SRF er i tillegg sekretariat for Erstatningsnemnda for voldsofre (nemnda) og behandler klagesaker etter delegasjon fra nemnda.

KFV har hatt store kapasitetsutfordringer over lengre tid. Dette har kommet til uttrykk gjennom betydelig økte restanser, lengre saksbehandlingstid og mangelfull regressinnkreving. Den negative resultatutviklingen har pågått siden 3. tertial 2016, og situasjonen forverret seg i 2017 og 2018. Restansen økte i denne perioden med 130 pst. - fra 1 984 saker ved utgangen av 2016 til 4 568 saker i 2018. KFV fikk 20 pst. reduksjon i budsjettet fra 2017 til 2018.

Oppsummering måloppnåelse

Det har i 2019 vært en positiv utvikling på voldsoffererstatningsområdet på flere områder, da spesielt på saksproduksjon og regress. KFV har produsert om lag 28 pst. flere vedtak i 2019 enn 2018. De har nedarbeidet restansen på regressaker og det ble innbetalt over 101 mill. kroner i regress i 2019, mot 69 mill. kroner i 2018.

KFV har ikke nådd fastsatte resultatkrav på indre og ytre saksbehandlingstid. Antallet ubehandlede saker har økt med 10 pst. fra 2018 til 2019 og er nå over 5 000 saker. Dette innebærer at flere søkere må vente lenge på å få sine saker behandlet. En svært lang behandlingstid kan redusere den positive effekten en erstatning er ment å ha. Situasjonen kan også ha negativ effekt på ordningens omdømme. Det er allikevel tegn på en positiv utvikling siste halvår 2019. Saksbehandlingstidene har stabilisert seg siste halvdel av 2019 og gått noe ned i 3 tertial.

SRF og KFV har også i 2019 iverksatt tiltak for å bremse restanseøkning og saksbehandlingstid. KFV har blant annet blitt tilført ekstra midler i 2019, med tilsvarende reduksjon i saksbehandlingskapasitet i SRF. SRF mener effekten av tiltakene iverksatt i 2019

er med på å legge et godt grunnlag for noe bedre resultater i 2020. Restansen av ubehandlede saker har bygd seg opp over flere år og det vil ta tid å redusere den til et akseptabelt nivå igjen. En forutsigbar budsjettssituasjon og fortsatt fokus på effektiv ressursbruk er viktige forutsetninger for å lykkes.

Delmål 1.1: Effektiv behandling av søknader om voldsoffererstatning

SP1: Saksbehandlingstid, søknader om voldsoffererstatning

Resultatkravet for saksbehandlingstid i 2019 var at 70 pst. av søknadene skulle være behandlet innen 120 dager. Resultat ble 56 pst. Saker med dom eller annen skyldkonstatering hvor det kan kreves regress har hatt prioritet og behandles fortløpende.

Fra 2018 til 2019 har det vært en produksjonsøkning på om lag 28 pst. Likevel har gjennomsnittlig saksbehandlingstid økt betraktelig i samme periode. Årsaker til dette er blant annet at KFV nå behandler vedtak fra hele restansebeholdningen og ikke bare prioriterte saker. Det er viktig både for søkerne og ordningens omdømme at også de eldre sakene blir behandlet etter tur og ikke blir liggende for lenge. Dette gir en negativ effekt på saksbehandlingstiden. Det innebærer likevel at flere søkere som har ventet lenge på svar på søknadene sine nå får dette.

For en mest mulig effektiv ressursbruk har KFV styrket sin juridiske saksbehandlerkapasitet. Ved årsstart var 15 av KFVs 28 ansatte jurister, mens andel jurister ved utgangen av 2019 har økt til 20 av 31 ansatte. Dette ser ut til å ha gitt resultater. KFV opplyser at saksbehandlingstidene har stabilisert seg siste halvdel av 2019 og også at saksbehandlingstiden har gått noe ned mot slutten av året.

Det er ansatt nye medarbeidere som startet i januar 2020. Dette, kombinert med fortsatt positiv effekt av 2019-tiltakene gir grunn til å anta at saksbehandlingstiden og restansene vil reduseres i løpet av 2020.

Tabell 3.1 Resultater førstelinje 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Innkomne søknader	5 061	4 978	5 158	5 092	4 544	4 661
Behandlede søknader	4 597⁵	3 595	3 953	4 762	4 560	5 561
Restanse	5 032	4 568	3 189	1 984	1 651	1 660
Indre saksbehandlingstid (dager)	202	132	79	52	66	89
Ytre saksbehandlingstid (dager)	375	304	226	178	184	225
Utestående regressfordringer (mill. kr)	1 296	1 075	1 030	1 023	960	899
Innkrevet regresskrav (mill. kr)	102	69	66	58	63	67
Voldsoffererstatningsutbetalinger (mill. kr)	270	277	378	410	383	464

SP2: Andelen foreldede krav om regress

SRF ga KFV instruks om å fjerne regressrestansen og deretter behandle regresssakene fortløpende i tilknytning til erstatningssaken. Dette ble også tatt inn som et resultatkrav i tildelingsbrevet i 2019. Styringen har gitt resultater, og KFV behandlet i 2019 over dobbelt så mange vedtak som i 2018. Restansen på 1 510 saker ved årsskiftet ble bygget ned allerede 1. tertial 2019, og regresskrav behandles nå fortløpende. KFV rapporterer at gjennomsnittlig

⁵ KFV har i sin årsrapport oppgitt behandlede saker inkludert klager omgjort av KFV for 2018 og 2019 som en del av statistikkgrunnlaget. Tall i tabell 3.1 inkluderer ikke klager slik at det er mulig å sammenlikne hele perioden 2014-2019.

saksbehandlingstid siste halvdel 2019 er 2 dager. Risikoen for at regressaker foreldes er etter vår vurdering nå svært lav. I 2019 registrerte KfV 38 saker som var foreldet når det ble fattet vedtak i erstatningssaken. Dette gjelder hovedsakelig mindre alvorlige saker der hele eller deler av erstatningskravet ikke er tatt med i dom eller forelegg. Endrede prioriteringer og praksis har ført til en økning i innbetalinger på 46 pst. fra 2018 til 2019. Høy prioritering av regressinnkrevingen medfører at skadevolder i større grad enn tidligere stilles til ansvar for sine handlinger, og at staten minimerer sine kostnader. Dette har også betydning for samfunnets generelle tillit til ordningen.

Delmål 1.2: God rettssikkerhet i voldsoffererstatningsordningen

Det er et generelt forvaltningsrettslig prinsipp at like saker skal behandles likt. Søksmålsfrekvens og antallet uttalelser fra Sivilombudsmannen er indikatorer på voldsoffererstatningsmyndighetenes kvalitet i saksbehandlingen. Søksmålsfrekvensen er fortsatt lav målt mot antall vedtak fra voldsoffererstatningsmyndighetene. I 2019 har domstolene behandlet 3 søksmål mot voldsoffererstatningsmyndighetene, hvorav to vedtak ble erklært ugyldige og ett vedtak opprettholdt.

SP3: Andelen saker med medhold etter klagebehandling

Styringsparameteret gir en indikasjon på vedtakets kvalitet i førstelinjen. Et viktig rettssikkerhetsprinsipp er at de som søker om voldsoffererstatning skal kunne forutse sin rettsstilling så langt det lar seg gjøre gjennom klare regler, retningslinjer og praksis.

Voldsoffererstatningsmyndighetene har flere arenaer for å legge til rette for likebehandling og ensartet praksis, blant annet gjennom klagebehandlingen, faste fagmøter og tilsyn. Arbeidet som er gjort har gitt resultater. Dette gjenspeiles blant annet i medholdsprosenten, som fortsetter å synke. Medholdsprosenten var 9 pst. i 2019 mot 10 pst. i 2018. Til sammenligning lå medholdsprosenten på 20 pst. i 2016. En fortsatt reduksjon i medholdsprosenten i klageomgangen kan forklares med at saksbehandlingen i første instans har vært kvalitetsmessig god og riktig, og at flere opprinnelige vedtak opprettholdes i klageomgangen.

Klagesaker

Det er en økning i inngang av klagesaker som ses i sammenheng med økningen i KfVs saksproduksjon i 2019.

Klageinstansen er etter loven Erstatningsnemnda for voldsofre. For å nå målet om en mer effektiv voldsoffererstatningsordning er delegasjon av myndigheten til å fatte vedtak til SRF avgjørende. Nemndsbehandling er ressurs- og tidkrevende i den forstand at nemndsbehandling tar lengre tid å forberede enn den delegerte behandlingen. I perioden 2015 – 2019 har det vært en nedgang i antall klager behandlet i nemnda, fra 392 saker i 2015 til 236 saker i 2019⁶. Økningen i antall behandlede klager totalt sett i 2019 skyldes at SRF har behandlet 75 pst. av klagene etter delegert fullmakt. SRF har gjennomført flere effektiviseringsprosesser som har kompensert noe for reduserte saksbehandlingsressurser på feltet, og det er rekruttert nye ansatte som forventes å gi positiv effekt fra og med 1. tertial 2020.

⁶ 2015: 392 saker, 2016: 319 saker, 2017: 309 saker, 2018: 233 saker, 2019: 236 saker

Tabell 3.2 Resultater SRF 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Innkomne klagesaker	809	691	910 ⁷	907 ⁸	909 ⁹	1 347
Behandlede klagesaker	770	604	961	892	1 057 ¹⁰	1 424
Restanse	298	253	150	157	138	352
Saksbehandlingstid Erstatningsnemnda	7	5	6	5	6	6
Saksbehandlingstid SRF	4	3	2	2	2	2
Andel behandlet av SRF	76 %	68%	66 %	67 %	65 %	64 %
Andel klager som gis medhold	9 %	10%	15 %	20 %	24 %	25 %
Tilkjent erstatning i klageomgang (mill. kr)	7,1	4,6	13,3	13,0	19,9	27,0

KFV har i 2019 økt graden av omgjøring av eget vedtak etter klage. Av 1 187 mottatte klager hos KFV i 2019 er 809 oversendt klageinstansen, mens 691 av 783 klager ble oversendt til klageinstansen i 2018. At førsteinstansen selv omgjør vedtaket der det er grunnlag for det, gir en positiv brukereffekt i form av kortere saksbehandlingstid, samt at dette sparer klageinstansen for unødig tidsbruk.

Kapittel 473 post 70 Erstatningsutbetalinger

Det ble i 2019 belastet 270 mill. kroner over kapittel 473, post 01. Utbetalingene er på et noe lavere nivå enn tidligere tross en høyere saksproduksjon i 2019 sammenliknet med 2018. Dette har sammenheng med at innvilgelsesprosenten i 2019 var 49 pst., mens den i hele perioden 2012-2018 har ligget på over 62 pst. Det antas at dette er resultat av oppfølging av tilsyn, nemndsbehandling og prioritering av enkelt sakstyper.

Oppgaver

O1: Oppfølging av tilsyn og etatsstyring av KFV

I 2018 gjennomførte SRF et tilsyn med KFV. Tilsynsrapporten forelå 6. mars 2019 og omhandler funn som ga grunnlag for å påpeke avvik og merknader, både med hensyn til lovanvendelsen og saksbehandlingen. Det er SRFs vurdering at KFV har fulgt opp tilsynsrapporten på en god måte. Der det ble funnet avvik eller gitt merknad, har KFV enten endret sin praksis eller iverksatt tiltak for å tilpasse saksbehandlingen og lovanvendelsen til gjeldende regelverk og nemndspraksis. Dette har allerede gitt positive resultater, ikke minst på regressområdet, hvor det har vært en stor økning i både antall vedtak og innbetalt beløp.

O2: Oppfølging av mangelfulle og/eller ufullstendige søknader

Gjennom tilsynet ble det avdekket at ressursbruken på ufullstendige søknader går på bekostning av behandling av søknader om voldsoffererstatning og regress. KFV har iverksatt tiltak for å frigjøre ressurser til kjerneoppgavene. Tiltakene har gitt effekt og bidratt til at KFV har behandlet om lag 1 000 flere saker i 2019 enn året før og har nedarbeidet restansen på regress.

⁷ Tallet kan avvike fra oversendte klagesaker

⁸ Tallet avviker med 15 saker fra 1. instans (rapporterer å ha oversendt 922). Dette tilskrives forsendelser rundt årsskiftet.

⁹ Tallet avviker med 67 saker fra 1. instans', hvilket tilsvarende forsendelser rundt årsskiftet.

¹⁰ Antall vedtak om voldsoffererstatning. I tillegg fattes det vedtak om regress, omgjøringsbegjæringer og saksomkostningskrav etter klagebehandling.

3.2.2 Vergemål

Vergemålsordningen skal gi personer med nedsatt funksjonsevne rett til hjelp til å håndtere sin økonomi og utøve sin rettslige handleevne. Ordningen har som formål å ivareta rettighetene og selvbestemmelsen til personer som har behov for hjelp, og er derfor en viktig velferdsordning.

Virksomhet spesifikt mål 2:

«En effektiv vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet»

Delmål 2.1: Effektivitet og rettsikkerhet i vergemålsordningen

Brukervennlig og effektiv saksbehandling er viktig for at vergen skal kunne ivareta vergehavers rettsikkerhet. Vi har god måloppnåelse på tiltakene som er gjennomført i 2019. Digitalisering er sentralt for å effektivisere vergemålsforvaltningen og SRF har gjennomført flere tiltak for å sette virksomheten i bedre stand til å gjennomføre digitaliseringsprosjekter. Gjennomføringen av planlagte digitaliseringstiltak blir viktig for å effektivisere og forbedre kvaliteten i vergemålsordningen.

Fylkesmannens måloppnåelse på utvalgte sakstyper

Det er satt resultatmål for fylkesmannens behandling på utvalgte sakstyper som har stor betydning for vergehavernes rettsikkerhet. SRF ser at måloppnåelsen i embetene generelt har gått noe ned i 2019.

Tabell 3.3 Aggregert måloppnåelse for prioriterte sakstyper 2017-2019 (resultatmål i 2019 i parentes)

	2019	2018	2017
Opprett vergemål (80 % innen 70 dager)	71 %	78 %	84 % ¹¹
Bruk av kapital (80 % innen 20 dager)	79 %	87 %	96 % ¹²
Vergegodtgjøring (80 % innen 45 dager)	74 %	86 %	84 % ¹³
Klagesaksbehandling (80 % innen 60 dager)	55 %	39 % ¹⁴	-

Aggregerte tall viser at samlet resultat for alle embetene på de fire prioriterte sakstypene er lavere enn resultatmålet, jf. tabellen over. Det er til dels store variasjoner mellom embetene. Fire embeter når helt eller delvis alle resultatmålene på de prioriterte sakstypene, mens enkelte embeter har såpass lav måloppnåelse at det gir negativt utslag i samlet måloppnåelse. Som i 2018 er forberedende klagesaksbehandling den sakstypen med lavest måloppnåelse, og kun to av embetene når resultatmålet. Det var likevel en bedring i resultatene fra 2018 til 2019 på denne sakstypen. For de andre sakstypene var den gjennomsnittlige måloppnåelsen svakere i 2019 enn i 2018. At mange embeter ikke når resultatmålene for saksbehandlingstid betyr at flere verger og vergehavere opplever å måtte vente lengre på å få svar på sine søknader.

Det fremgår av embetenes rapportering at økte krav til undersøkelser i forkant av opprettelsen av et eventuelt vergemål har påvirket saksbehandlingstiden i 2019. Dette synliggjøres på sakstypen «Opprett vergemål». Kun to embeter nådde målet om å behandle 80 pst. av sakene innen 70 dager. Imidlertid var flere embeter relativt nær målet, og kun tre embeter hadde et resultat på under 70 pst. Opprettelse av vergemål skal være basert på grundige vurderinger og undersøkelser for å sikre rettsikkerheten til potensielle vergehavere og et

¹¹ Resultatmål i 2017 80 % innen 80 dager

¹² Resultatmål i 2017 80 % innen 28 dager

¹³ Resultatmål i 2017 80 % innen 42 dager

¹⁴ Resultatmål i 2018 80 % innen 70 dager

tilpasset vergemål. Dette kan være utfordrende når begjæringer om vergemål gjerne kommer på et tidspunkt hvor oppnevning haster. Effektiv og rask saksbehandling er også viktig for å ivareta rettsikkerheten.

I tildelingsbrevet for 2020 har SRF fortsatt mål for saksbehandlingstid for opprettelse av vergemål og klagesaksbehandling. For to av de prioriterte sakstypene; saksbehandlingstid for søknader om vergegodtgjøring og bruk av kapital, er det fastsatt embetsspesifikke mål. Embetene som ikke har resultatmål på disse sakstypene i 2020 har hatt god måloppnåelse i 2019 og over flere år, og vurderes derfor å ha lav risiko for ikke å nå disse målene. SRF vil likevel følge med på utviklingen i 2020 for å sikre at arbeidet på disse sakstypene ikke nedprioriteres.

SP4: Tilsynsresultat – tilsyn med lokal vergemålsmyndighet og tilsyn med verger

Tilsyn med verger

Verger utfører et viktig samfunnsoppdrag, og et tillitsverv innebærer et betydelig ansvar. Det er viktig at fylkesmannen har systemer for å kontrollere at vergeoppdraget gjennomføres på en måte som ivaretar vergehaverens interesser. Terskelen for å frata vergen oppdraget skal ikke være høy når det er til det beste for vergehaveren å få en ny verge.

SRF har i 2019 særlig lagt vekt på fylkesmannens tilsyn med verger. Systematisk tilsynsarbeid skal gi økt rettsikkerhet og kvalitetsforbedring. Embetene fikk i oppdrag å lage et system for planlagte og hendelsesbaserte tilsyn med utgangspunkt i veileder fra SRF. Hovedprinsippet i fylkesmannens tilsyn med verger er at embetene både skal ha rutiner som fanger opp risikoer og gjennomfører systematiske tilsynsaktiviteter. Systemet må sikre at embetene følger opp med nødvendige tiltak og skal være dokumentert. Embetene har utover dette fått handlingsrom hva gjelder utforming og omfang av systemet siden de har ulike utgangspunkt og er forskjellige.

Det er SRFs oppfatning at det har vært en positiv utvikling og at tilsyn gjennomføres mer systematisk enn før. Dette bekreftes av embetenes rapporteringene hvor det fremgår at embetene er godt i gang med å etablere systemer for tilsyn. Enkelte embeter har ikke ferdigstilt arbeidet 2019, men har som mål å fullføre arbeidet 1. tertial 2020.

Fylkesmannen fikk i tillegg i oppdrag å gjennomføre tilsyn med verger med over 20 oppdrag for voksne. Bakgrunnen for utvalget var at SRF ønsket mer informasjon om hvordan verger med mange oppdrag ivaretar kvaliteten i oppfølgingen av vergehaverne. Enkelte embeter har beskrevet gode prosesser for gjennomføring av tilsynene. Av embetene som har fullført tilsynet, rapporteres det at hovedinntrykket i det vesentlige er positivt. Flere embeter gir uttrykk for at de får nyttig informasjon gjennom tilsynene. I noen saker avdekkes behov for opplæring/veiledning av vergene med hensyn til rolleforståelse og vergemålslovens begrensninger.

Hovedårsaken til at verger fratas oppdrag er funn i vergeregnskapskontrollen. Dette gjaldt 206 vergeoppdrag i 2019. Ved årsskiftet var 910 verger fortsatt under oppfølging. Øvrige årsaker til at verger fratas oppdrag kan være mangelfull oppfølging av vergehaver, dårlig rolleforståelse eller at vergehaver ønsker å bytte verge. Foreløpig har vi ikke en nøyaktig oversikt over antallet som fratas oppdrag av ovennevnte grunner.

Tilsyn med vergenes økonomiforvaltning ved kontroll av vergeregnskap er nærmere omtalt under SP 7.

Tilsyn med fylkesmennene - Gjennomførte tilsyn i 2019

SRF har gjennomført systematiske og risikobaserte tilsyn i 2019. Valg av tema for tilsyn ble gjort på bakgrunn av risikovurderinger. Informasjonen om praksis brukes til å gjennomføre forbedringstiltak gjennom blant annet veiledning i dialogmøter, fagsamlinger og andre fora. Det gir også grunnlag for annen styring gjennom retningslinjer, instruksjoner og utarbeidelse av maler mv. Tilsyn gir et kunnskapsgrunnlag for å utvikle ordningen videre. Målet er å fremme rettssikkerhet og rettslikhet.

Undersøkelsen av om noen hadde vanlige vergemål mot sin vilje omtales under SP 10 og oppgave 07.

Fylkesmannens saksbehandling ved opprettelse av vergemål.

SRF har ført tilsyn knyttet til selvbestemmelse og individtilpasning ved opprettelse av vergemål både i 2018 og 2019. I 2019 har vi gjennomgått fem vedtak om opprettelse av vergemål fra hvert embete. Vi har ikke funnet vergemål som er opprettet mot vergehavers vilje. Noen av sakene var ikke godt nok utredet før det ble opprettet vergemål, og manglende informasjon om vergehavers ønsker og behov medførte at vergemålet ikke kunne individtilpasses i tilstrekkelig grad. Grunnlaget er for lite til å si noe overordnet om kvaliteten i embetenes praksis. Sammen med annen informasjon gir likevel funnene grunnlag for å gjøre forbedringstiltak. SRF er derfor i gang med å forbedre skjemaene for informasjonsinnhenting, bedre informasjonen om vergemålsordningen og alternative hjelpetiltak, og legge til rette for oppstartsmandat til verger.

Fylkesmannens saksbehandling ved vedtak om fratakelse av vergeoppdrag

Undersøkelsene har vist at det er forskjeller mellom embetene ved rettsanvendelsen og i saksbehandlingen. Funnene kan tyde på at embetene har ulike terskel for å frata verger oppdraget. SRF har oppdatert informasjonen om fratakelse av vergeoppdrag i tilsynsveilederen. Vi vil vurdere ytterligere tiltak for å bedre rettslikheten, herunder om det må gjøres nærmere undersøkelser av fylkesmannens praksis.

Fylkesmannens tidsbruk på oversendelse av midlertidige vedtak om fratakelse av rettslig handleevne til domstolen.

Det fremgår av loven at midlertidige vedtak om fratakelse av rettslig handleevne «straks» skal sendes til domstolene for behandling. Funn ved tilsyn i 2018 kunne tyde på at embetene hadde ulike terskel for å reise sak om fratakelse av rettslig handleevne. Noen embeter brukte også for lang tid på å oversende vedtakene til domstolene. Dette ble tatt opp med embetene på fagsamlingen i mai 2019. Da praksis ble undersøkt på nytt i juni 2019 hadde samtlige embeter oversendt sine vedtak til domstolene, og opplyste å ha endret sine rutiner. Tilsynet førte til forbedring av praksis, og til større grad av rettssikkerhet og rettslikhet. Funnene vil bli fulgt opp videre i 2020 ved revidering av SRFs veileder om behandling av saker om fratakelse av rettslig handleevne.

Hendelsesbaserte tilsyn

SRF har også gjennomført hendelsesbaserte tilsyn. En stor andel av sakene i 2019 gjaldt fylkesmannens tilsyn med vergene. De fleste sakene ble avsluttet etter at SRF hadde gjort innledende undersøkelser. Dette gjelder i hovedsak tilfeller der en gjennomgang av saksdokumentene ikke gir grunn til å anta at det foreligger avvik. Ved årsskiftet hadde SRF en restanse på rundt 20 tilsynssaker. Vi hadde gjennom 2019 en lengre saksbehandlingstid enn ønsket, men har som mål å overholde tre måneders saksbehandlingstid også i disse sakene.

*SP5: Andel klagesaker (medholdsprosent)**SRFs klagesaksbehandling*

Antall innkomne klager er det laveste siden ikrafttredelsen av vergemålsreformen. Restansen har gått noe ned sammenlignet med 2018, og var ved årsskiftet på 68 saker. SRF har som mål å behandle klagesakene innen 3 måneder, og gjennomsnittlig saksbehandlingstid var i 2019 på 2,7 måneder.

Andelen klager som gis medhold¹⁵ er relativt stabil på om lag 20 pst. Vedtak oppheves hovedsakelig på bakgrunn av saksbehandlingsfeil. Saksinngangen fra de ulike embetene varierer, og tallgrunnlaget er lite. SRF mener derfor at klagesaksbehandlingen ikke gir noen klare indikasjoner på manglende rettssikkerhet eller rettslikhet i førsteinstansen. SRF vil likevel vurdere om det er grunnlag for å gjennomføre tilsyn med de embetene som har få klagesaker eller høy medholdsprosent.

Jevnt over holder vedtakene SRF mottar til klagebehandling en tilfredsstillende kvalitet. I en del tilfeller var sakene ikke tilstrekkelig opplyst fordi det ikke forelå nødvendig informasjon om at vergehavers vilje var undersøkt. I disse tilfellene har SRF som hovedregel bedt fylkesmannen om å gjøre ytterligere undersøkelser, fremfor å oppheve saken. I de fleste tilfeller får SRF da tilstrekkelig informasjon til å behandle saken ferdig.

Tabell 3.4 Resultater 2014-2019 Klagesaker vergemål

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Innkomne klagesaker	402	501	585	671	492	526
Behandlede klagesaker	429	503	559	733	617	225
Restanse	68	97	111	85	147	336
Saksbehandlingstid (mnd.)	2,7	3,1	2	4	6	-
Andel klagesaker som gis medhold	18%	21 %	15 %	6 %	14 % ¹⁶	-

Godtgjøring til verge utgjør fremdeles den største andelen av klagesaksvedtakene, og har økt fra 28 pst. i 2018 til 38 pst. i 2019. Dette er tilsvarende nivå som i 2016 og 2017. Ofte er det vergens interesser som er tema i disse sakene, og vergehavers interesser er i mindre grad berørt. Det er derfor av stor betydning for vergemålsordningen at regelverket om godtgjøring til verger blir bedre, og at krav om godtgjøring kan behandles enklere.

Mange av klagene i godtgjøringssakene gjelder hvem som skal dekke godtgjøringen. Klager som gjelder godtgjøring til advokater og om det skal gis timesats eller offentlig salærsats har gått noe ned. Dette kan være en effekt av SRFs presisering¹⁷ av at verger som er advokater ikke skal godtgjøres etter offentlig salærsats med mindre vergeoppdraget tilsier at det er behov for juridisk bistand.

Antall behandlede klagesaker som gjelder opprettelse av vergemål har gått ned, fra 17 pst. i 2018 til 12 pst. i 2019. Tidligere mottok SRF en del klagesaker der det var opprettet vergemål mot en persons vilje. Slike saker forekommer så å si ikke lenger. Vi mener dette taler for at prinsippet om frivillighet nå er godt innarbeidet i praksis. SRF har likevel opphevet noen saker der fylkesmannen har opprettet vergemål uten samtale med personen det gjelder. Gjennom 2019 har vi i større grad enn tidligere sett klager på at fylkesmannen har avslått søknad om

¹⁵ Med medhold menes her både saker vi opphever og sender tilbake til fylkesmannen for ny behandling, og vedtak vi omgjør helt eller delvis.

¹⁶ I årsrapport 2015 og 2016 er det rapportert på en medholds % på 8 % i 2015. Dette inkluderte kun omgjorte vedtak. Tallet er nå korrigert til 14 % og er sammenlignbart med øvrige år.

¹⁷ Jf. oppdrag 3.3.2.1.5 i TB 2018

vergemål fordi personen ikke ønsker, eller ikke har behov for det. I mange av disse tilfellene er det pårørende som klager på avslaget. SRF gir gjennomgående ikke medhold i disse sakene.

Saker for Sivilombudsmannen og domstolene

SRF har fått kritikk av Sivilombudsmannen i fire saker. Kritikken er knyttet til to hovedproblemstillinger: Hvordan barn skal høres og hvor mye vekt som skal legges på barnets synspunkt i vurderingen av om en representant kan fratas vergeoppdraget. Et prinsipielt spørsmål har også vært hvor omfattende undersøkelser en verge skal gjøre rundt disposisjoner som ble gjort før personen ble oppnevnt som verge.

I løpet av 2019 har SRF vært involvert i ni rettssaker. Dette er saker der Regjeringsadvokaten er prosessfullmektig.

Vergemålsmyndigheten har utbetalt erstatning til vergehaver i to saker. Dette er saker der fylkesmannen hadde opplysninger som tilsa at vergen kunne ha misbrukt vergehavers midler uten at det ble gjort nærmere undersøkelser.

SP6: Digitalisering

Vergemålsforvaltningen skal etterleve prinsippet om digitalt førstevalg og følge opp fellesføringer gitt på digitaliseringsområdet. SRF har i 2019 gjennomført flere tiltak for å sette virksomheten i bedre stand til å gjennomføre digitaliseringsprosjekter.

I 2019 etablerte SRF en ny portal for vergene (MineVergemål 2.0) som gir vergene bedre tilgang til informasjon. Verger kan se status på innsendte søknader til fylkesmannen, som f.eks. søknad om vergegodtgjøring. Løsningen gir også vergene forbedret innsyn i forvaltningen av midler og status på vergehavers kapitalkonto. Det er forventet at antall henvendelser til fylkesmannen reduseres på bakgrunn av vergenes tilgang på denne informasjonen, og at ressurser dermed frigjøres.. Videreutvikling av portalen vil gi mulighet for nye selvbetjeningsløsninger som gjør at vergene kan utøve vergeoppdragene mer effektivt.

Et mål i 2019 har vært å øke andelen digitale innsendinger til fylkesmannen. Som det fremgår av tabellen under har det vært en økning fra 2018. Resultatmålene som ble satt for 2019 ble oppfylt. Resultatene skyldes i hovedsak informasjonsarbeid og opplæring av vergene. Digitale innsendinger har medført en lavere ressursbelastning på arkivfunksjonen hos fylkesmannen.

3.5 Måloppnåelse - digitale innsendinger (resultatmål i 2019 i parentes)

	2019	2018
Andel digitale søknader sendt via Altinn (40 %)	52 %	35,5 %
Andel digitale vergeregnskap levert via Altinn (65 %)	65 %	53 %

SRFs rolle som eier og forvalter av saksbehandlingsløsningen VERA

SRF har ansvar for å eie, forvalte og videreutvikle saksbehandlingsløsningen VERA slik at systemet understøtter en effektiv saksbehandling. Videre skal vi gi opplæring og brukerstøtte til fylkesmennene. Overordnet mener SRF at oppdraget er løst på en god måte i 2019. SRF har gjennomført flere tiltak for å sikre en god forvaltning av vergemålsapplikasjonen VERA, øke brukeropplevelsen og effektivisere saksbehandlingsprosessene.

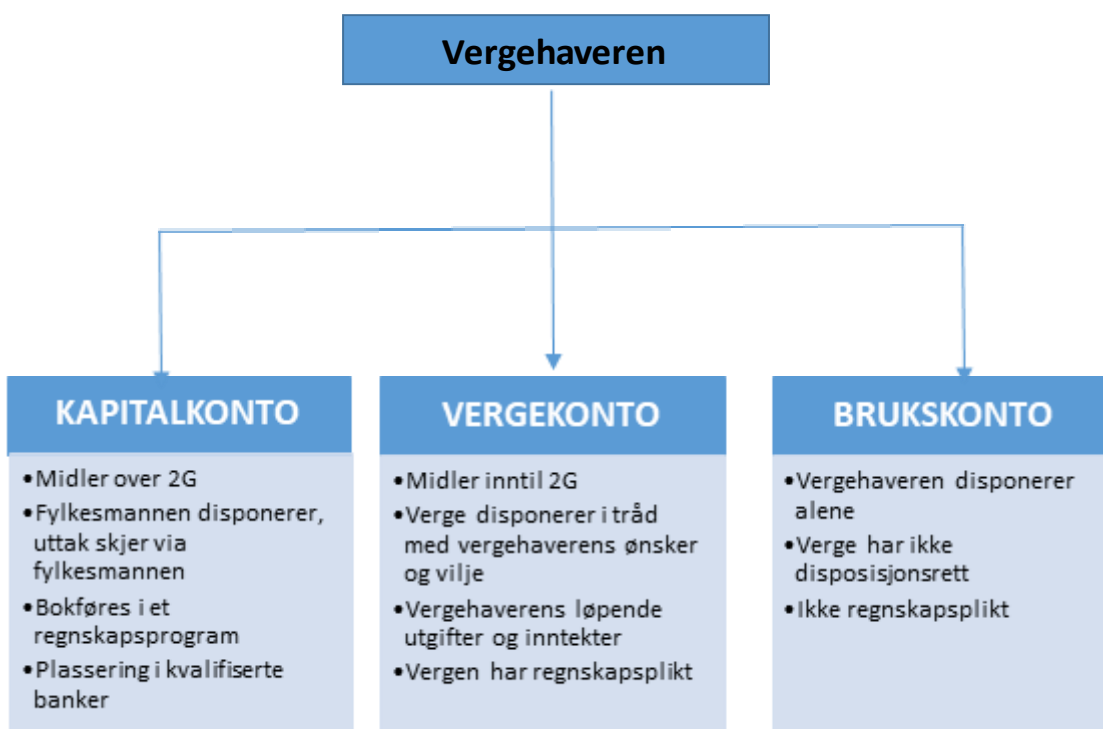
SRF anskaffet i 2018 en ny forvaltningsleverandør for VERA. Hovedprioritet i 2019 har vært å sikre en god overgang til ny leverandør. Leverandørbyttet har medført betydelige utgifter i

en overgangsfase da både eksisterende og ny leverandør samhandlet i forvaltningen av løsningen for å sikre en god kompetanseoverføring. Det ble også gjennomført en teknisk kvalitetsheving av applikasjonen. Overgangen til ny forvaltningsleverandør og en økt profesjonalisering i SRFs interne forvaltningsorganisasjon har bidratt til at den generelle risikoen knyttet til forvaltningen av VERA har blitt redusert gjennom 2019.

SP7: Forsvarlig kapitalforvaltning

Status for kapitalforvaltningen

Det er etablert trygge økonomiforvaltningsmodeller med kontrollmekanismer som skal sikre vergehavers midler mot misbruk. Når vergehaveren har finansielle eiendeler over 2G, forvaltes disse som hovedregel av fylkesmannen. Vergehavernes midler fordeles på tre kontotyper.

Ved utgangen av 2019 forvaltet fylkesmannen omlag 21,3 mrd. kroner. Erfaringene så langt viser at målsettingene som ble satt for modellen er godt ivaretatt. Ekstern revisor EYs årlige kontroll viser at embetene har gode rutiner for oppfølging av kapitalkontoene, og det er ikke avdekket mislighold av midlene som forvaltes av fylkesmannen.

Videreutvikling av bankmodellen

SRFs målsetting er å videreutvikle bankmodellen innenfor gjeldene regelverk, og i 2019 ble det igangsatt flere tiltak som vil gjøre tilbudet til brukerne bedre og øke konkurransen blant bankene. Bankene har fått tilganger slik at de selv kan gå inn på vergemålsportalen og endre sine betingelser i renteoversikten og tolv nye banker er kvalifisert for ordningen. To nye spareprodukter spesielt rettet mot barn og ungdom vil lanseres i 2020. Tiltakene forventes å gi effekter i 2020 ved at flere banker i ordningen gir en større geografisk spredning og forhåpentligvis mer konkurranse, som vil kunne medføre bedre rentebetingelser for vergehaverne.

Regnskapsplikt og kontroll med vergekonto

Målet med regnskapsplikt og kontroll av vergeregnskap er å forhindre at vergehavernes midler blir misbrukt av andre. Det eksisterer ca. 36 000 vergemål med regnskapsplikt, og fylkesmennene gjennomfører tilsyn med vergeregnskapene. Fylkesmannen skal følge opp at alle verger med regnskapsplikt leverer komplett vergeregnskap. SRF foretar et uttrekk av vergeregnskap som skal kontrolleres i detalj. I 2019 ble det sentrale uttrekket økt fra 15 til 20 pst., og fordelt på ett tilfeldig og ett risikobasert utvalg. Fylkesmannen skal i tillegg til det sentrale uttrekket kontrollere vergeregnskap basert på egen risikovurdering.

Det kan stå midler på inntil 2G på en vergekonto. Hvis vi antar at snittbeløpet på vergekontoene er ca. 100.000 kr, har vergene disposisjonsrett på tilsammen ca. 3,6 milliarder kroner tilhørende vergehavere.

Hvert år avdekkes til dels alvorlige saker og avvik i forbindelse med vergeregnskapskontrollen, og kontrollen er en sentral del av embetenes tilsyn med vergene. Fylkesmennene har rapportert at det i 2019 til sammen ble kontrollert 6665 regnskap.¹⁸ De rapporterer videre at det ved årsskiftet var 910 verger under oppfølging som en følge av kontroll av vergeregnskapene, og at 206 verger ble fratatt vergeoppdraget på bakgrunn av funn i vergeregnskapskontrollen. Rapportert antall verger under oppfølging og verger som er fratatt vergeoppdrag, utgjør ca. 16,7 pst.¹⁹ av totalt kontrollerte vergeregnskap i 2019.

Embetene rapporterte om færre kontrollerte vergeregnskap i 2019 enn i 2018 til tross for at det sentrale uttrekket økte fra 15 til 20 pst. Dette har sammenheng med at enkelte embeter ikke kontrollerte alle vergeregnskapene i det sentrale uttrekket i 2019. Det ser også ut til at færre regnskap, utover det sentrale uttrekket, er blitt kontrollert i 2019 enn i 2018.

Til tross for færre kontrollerte regnskap, var det en tilnærmet dobling fra 2018 til 2019 i antall rapporterte verger som var under oppfølging eller som hadde blitt fratatt vergeoppdraget etter kontrollene. SRF antar at dette kan sees i sammenheng med at deler av uttrekket i 2019 var mer målrettet og risikobasert. Når verger ble fratatt oppdrag i 2019 har det sannsynligvis sin bakgrunn i regnskapskontrollene som ble utført i 2018. Verger som er under oppfølging, skyldes antakelig forhold kontrollene utført i 2019.

Vergeregnskapskontrollen er en ressurskrevende oppgave for embetene. Kvaliteten i embetenes kontroll er stadig blitt bedre. I 2019 ga likevel EY negativ konklusjon etter sin gjennomgang av fylkesmannens vergeregnskapskontroll. Bakgrunnen for konklusjonen var at to embeter ikke hadde fullført alle vergeregnskapskontrollene i det sentrale uttrekket innen fristen. SRF har fulgt opp de aktuelle embetene tett. Ved utgangen av året var de aller fleste vergeregnskapene i uttrekket kontrollert også i de to aktuelle embetene.

SRF forventer at det vil bli ytterligere utjevning av forskjeller, og bedre prosesser i embetene som skal sikre at tilstrekkelig antall vergeregnskap blir kontrollert før EY gjennomfører sin revisjon.

Videreutvikling av vergeregnskapsmodellen

Det er ønskelig med en mer effektiv løsning som gjør det mulig å kontrollere alle vergeregnskap og SRF har etablert et nytt prosjekt i 2019, der målet er å redusere og avdekke eventuelt misbruk av vergehaveres midler. SRF samarbeider i prosjektet med offentlige aktører og finansnæringen. Automatisk overføring av relevante data fra Skatteetaten og finansnæringen vil kunne gjøre det mulig å kontrollere samtlige vergeregnskap, og på denne måten avdekke avvik mer effektivt. Det antas at løsningen vil være mer effektiv og

¹⁸ Kilde: Årsrapportering fra fylkesmennene

¹⁹Noen av embetene har meldt at de ikke har nøyaktig oversikt over antall verger under oppfølging eller som er fratatt oppdrag, og at tallene derfor er anslag.

brukervennlig for vergene og vergemålsforvaltningen. Vergene vil få mindre arbeid med å innhente dokumentasjon. Embetene vil få frigjort ressurser som per i dag brukes på å registrere, purre, motta og kontrollere manuelt. Disse ressursene kan da brukes til å gjennomføre flere og mer målrettede kontroller, som igjen vil komme vergehaverne til gode.

Delmål 2.2: Vergemålet utøves med respekt for vergehaverens behov og vilje

Da vergemålsloven trådte i kraft 1. juli 2013 var et av formålene at loven skulle være bedre tilpasset internasjonale menneskerettigheter, blant annet konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Det har vært en stadig økende bevissthet rundt menneskerettighetenes betydning for praktiseringen av ordningen. Dette har videre medført et økt fokus på den enkeltes rett til selvbestemmelse.

En del av retten til selvbestemmelse er at det ikke skal opprettes vergemål hvis personen ikke ønsker det. Tidligere ble vergemålsloven praktisert slik at det kunne opprettes vergemål for personer som ikke hadde samtykkekompetanse, uten at det var avgjørende om personen ønsket vergemål eller ikke. Fra vinteren 2017-2018 har loven blitt praktisert slik at fylkesmannen ikke kan opprette vergemål for en person som motsetter seg det. Dette gjelder uavhengig av om personen har samtykkekompetanse eller ikke. En slik forståelse fremgår av SRFs rundskriv om opprettelse av vergemål og ble uttrykt i en tolkningsuttalelse 20. mars 2018 fra Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling. SRF har arbeidet målrettet med å tydeliggjøre at alminnelige vergemål skal utøves med respekt for vergehavers behov og vilje, slik at vergehaverne skal oppleve vergemålsordningen som et velferdsgode.

Hvert vergemål skal tilpasses den enkeltes hjelpebehov og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Det er SRFs vurdering at den tydelige vektleggingen av frivillighet, selvbestemmelse og individtilpasning i styringen av fylkesmennene har hatt god effekt, og at fylkesmennene gjør en grundigere jobb enn tidligere ved opprettelsen av vergemål. Tilsynserfaringer viser likevel at det fortsatt gjenstår arbeid på dette området, men at utviklingen går i riktig retning.

SP 8: Individtilpasning

Samtaler

Vergemålsloven § 59 setter krav til saksbehandlingen ved opprettelse av vergemål. Det skal blant annet gjennomføres «samtale mellom saksbehandler og den som er begjært satt under vergemål, med mindre det må antas at personen ikke kan forstå hva saken gjelder». Samtale med den det er begjært vergemål for, er et viktig verktøy for å sørge for at vergemålet tilpasses den enkeltes ønske og behov og ikke er mer omfattende enn nødvendig.

SRF har tydeliggjort i styringsdokumentene til fylkesmannen i 2018 og 2019 at samtaler skal gjennomføres, med mindre det er «umulig eller formålsløst». Bakgrunnen for dette var at det tidligere ble gjennomført færre samtaler enn det SRF mente var forsvarlig gitt lovens formål. I tillegg til at samtalene kan gi informasjon om vergehavers ønsker og behov, kan brukervedvirkning i seg selv bidra til at personen opplever respekt for sine synspunkter. Dette kan ha betydning for hvordan brukere oppfatter vergemålsordningen.

Andelen gjennomførte samtaler steg gjennom hele 2018, men har holdt seg stabil gjennom 2019. Ved utgangen av 2018 hadde embetene samlet gjennomført samtaler i 41 pst. av sakene. Tilsvarende tall for 2019 er 48 pst. Det er likevel store forskjeller mellom embetene, jf. tabellen under.

3.6 Andel gjennomførte samtaler 2019

Fylkesmannen i Agder	67 %
Fylkesmannen i Innlandet	52 %
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	56 %
Fylkesmannen i Nordland	40 %
Fylkesmannen i Oslo og Viken	38 %
Fylkesmannen i Rogaland	47 %
Fylkesmannen i Troms og Finnmark	55 %
Fylkesmannen i Trøndelag	38 %
Fylkesmannen i Vestland	37 %
Fylkesmannen i Vestfold og Telemark	50 %

Fylkesmannen rapporterer at hovedårsaken til at det ikke blir gjennomført samtale er at samtale vurderes som *umulig eller formålsløst* (70 pst.). I 18 pst. av tilfellene får ikke fylkesmannen tak i vedkommende, og i 2 pst. av tilfellene ønsker ikke vergehaver samtale. I 10 pst. av sakene oppgis andre årsaker. I mange av disse tilfellene blir ikke samtale gjennomført fordi det er frarådet av helsepersonell og/eller pårørende.

SRF har i 2019 ferdigstilt og implementert samtalemotodikken «Med den andre FOR ØYE». Dette er en formålsstyrt, prosessinnordnet metodikk for å forstå den andres vilje og gjennom dette støtte personen i å ta beslutninger for eget liv. Metoden skal kunne benyttes av fylkesmannens saksbehandlere og av vergene. Alle embeter fikk opplæring i metodikken våren 2019.

Embetene rapporterer om positiv effekt ved bruk av metodikken. Saksbehandlere opplever at den bidrar til økt bevissthet rundt egen rolle, gir riktig fokus og økt trygghet i krevende samtaler. Flere embeter rapporterer også at saksbehandlerne får mer informasjon i samtalene.

Vergemålets omfang

Ved opprettelse av vergemål skal det tas stilling til hva vergemålet skal omfatte.

SRF har iverksatt flere tiltak for å styrke individtilpasningen i utformingen av mandatene. Det er blant annet startet et prosjekt hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark og Fylkesmannen i Troms og Finnmark med oppstartmandater til verger. Hovedformålet er at vergene i oppstarten av vergemålet gis et oppdrag med å undersøke konkret hva vergehaver ønsker og har behov for, og at vergen rapporterer dette til Fylkesmannen. Fylkesmannen får da mer informasjon før mandatet fastsettes. Erfaringene er ikke evaluert ennå. Videre har enkeltembeter tatt i bruk egne rutiner og verktøy for å kartlegge vergehavers ønsker og behov bedre før et vergemål opprettes. Erfaringene så langt er gode.

De fleste embetene rapporterer om at de arbeider aktivt med å individtilpasse mandatene. Gjennom tilsyn har det likevel foreløpig vært vanskelig å se en tydelig endring i praksis når det gjelder individtilpasning. Noen embeter gir også uttrykk for at det vil være arbeidskrevende dersom mandatene er for snevre ved oppstart. Dette fordi vergehavers behov ofte utvides og mandatene må da endres. Det er også gitt uttrykk for at det kan ta noe tid å få nok informasjon til å kunne avgrense vergemålene ut fra ønsker og behov.

Det er på det rene at det i noen tilfeller er behov for generelle mandater. Det er likevel et sentralt poeng at mandatene ikke gjøres videre enn nødvendig. SRF viser til at en begrensning av vergens mandat vil bedre vergehaveres rettssikkerhet, siden vergen ikke vil ha fullmakt til å representere vergehaver på et generelt grunnlag. Arbeidet med et

fullmaktsregister vil gjøre dette tydeligere. SRF har i høst oppdatert og sendt malene og informasjonsskrivene som benyttes ved opprettelse av vergemål på høring hos embetene.

SP9: Kompetente verger

For å styrke vergenes kompetanse har SRF i 2019 lagt hovedvekt på samtalemotodikken «For Øye». Motodikken skal være et hjelpemiddel når vergene skal gi beslutningsstøtte og avklare vergehavers vilje. Det er altså et verktøy som bidrar til at vergehavers integritet og selvbestemmelse blir ivaretatt.

Det er fylkesmannen som er ansvarlig for opplæring av verger. SRF ga i 2019 oppdrag til embetene om å ta i bruk metoden for samtaler i sin kontakt med vergehavere, og gi vergene opplæring i beslutningsstøtte

Samtlige embeter med unntak av ett rapporterer å ha gjennomført opplæring i samtalemotodikken med de faste vergene. Dette vil bidra til målet om mer kompetente verger og sikre at vergehavers selvbestemmelsesrett ivaretas underveis i vergemålet.

Noen embeter har gjennomført opplæringen selv, og enkelte embeter har leid inn prosjektleder som utarbeidet motodikken for SRF. Tilbakemeldinger tyder på at kurset oppleves som verdifullt og nyttig for vergene.

Vi vil forøvrig bemerke at metoden også er presentert på møter med interesseorganisasjoner, og at den er oversendt FN-rapportøren for CRPD. SRF mottar også henvendelser fra andre enn vergemålsforvaltningen som ønsker å benytte kursheftet som er laget. Det har kommet mange positive tilbakemeldinger på metoden.

SP 10: Selvbestemmelse

Frivillighet og retten til selvbestemmelse for personer som ikke var vurdert å ha samtykkekompetanse ble tydeliggjort gjennom SRFs veileder om opprettelse av vergemål fra februar 2018, lovavdelingens tolkingsuttalelse fra mars 2018 og også gjennom Tolga-saken. Videre ble dette tydeliggjort i den etterfølgende oppfølging av saken og gjennomgangen av samtlige vergemål der personer ikke var registrert med samtykkekompetanse. Embetene rapporterer at denne gjennomgangen har gitt større bevissthet rundt frivilligheten i vanlige vergemål.

Fylkesmennene rapporterer at de har hatt mye fokus på retten til selvbestemmelse i sin kontakt med vergene. Mangfoldet av verger er stort og opplæringen fylkesmennene tilbyr er ikke obligatorisk. Vi tror derfor at praksis hos vergene fremdeles er noe ulik. I 2020 vil vi utarbeide en veileder om vergens rolle der blant annet vergehavers rett til selvbestemmelse er tydelig fokusert.

SRF har oppdatert veilederen om fylkesmannens behandling av saker som krever fylkesmannens samtykke²⁰ og tydeliggjort viktigheten av å undersøke vergehavers vilje i disse sakene. I 2020 vil vi gi føringer om at en del av fylkesmennenes tilsyn skal være rettet mot verger som var en del av den gamle ordningen, for å undersøke om de opptrer i tråd med dagens føringer når det gjelder vergehavers rett til selvbestemmelse.

Som kjent er det ulik tolking av vergemålsloven § 20. Sivilombudsmannen og lovavdelingen har ulik tolking. Videre har det kommet to lagmannsrettsdommer som legger til grunn hver sin tolking av bestemmelsen. SRF vil understreke at vi er tydelig på at fylkesmannen ikke skal opprette vanlige vergemål mot noens vilje.

²⁰ Utgitt januar 2020

Oppgaver

O3: Følge opp igangsatt forskning på bruk av fremtidsfullmakter

Høgskolen i Innlandet og Universitet i Bergen la frem sin rapport «Kartlegging og utredning av ordningen med fremtidsfullmakter» 16. august 2019. I rapporten har de vurdert dagens ordning og kommet med forslag til forbedringer.

Inntrykket i rapporten er at fremtidsfullmakter er i ferd med å bli et innarbeidet rettsinstitutt og en alminnelig kjent ordning. Rapporten understreker viktigheten av å synliggjøre flere områder som kan reguleres av fremtidsfullmakt og fortsette å gi informasjon for å gjøre ordningen mer kjent. For at fremtidsfullmakter skal være et aktuelt alternativ til vergemål, fremheves det at flere fremtidsfullmakter bør omhandle personlige forhold.

SRF har fulgt opp en rekke av anbefalingene. Blant annet er det laget en veileder for fylkesmannens stadfestelse av fremtidsfullmakter og maler for stadfestelser. Det er fulgt opp at det skal være lik informasjon på fylkesmennenes nettsider og det er lagt ut mer informasjon på vergemal.no. Det ble i februar 2020 også lagt ut eksempel på fremtidsfullmakt som omfatter mange flere relevante forhold enn tidligere eksempler.

Som kjent er det ikke krav til at fremtidsfullmakter skal registreres, og det er derfor ikke tilgjengelig statistikk på hvor mange fremtidsfullmakter som er opprettet og foreløpig ikke mulig å dokumentere utviklingen i bruk av fremtidsfullmakter.

O4: Økt kompetanse om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold hos vergemålsmyndigheter, verger og andre instanser

Arbeidet mot negativ sosial kontroll er viktig for å sikre vergetrengendes integritet og rett til selvbestemmelse. Personer med behov for verge kan være mer sårbare enn andre for å bli utsatt for denne typen vold og kontroll.

SRF deltar i en arbeidsgruppe på tvers av ulike offentlige etater, koordinert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Målet har vært å bedre informasjonsflyten mellom ulike deler av forvaltningen i disse sakene. Arbeidsgruppen har så langt utarbeidet felles retningslinjer for informasjon og varsling i disse sakene.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har utviklet TryggEst. Dette er et system som skal bidra til å avdekke og forhindre overgrep mot voksne mennesker som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv. SRF har i 2019 inngått et samarbeid med Bufdir om å lage en vergemålsmodul i TryggEst, som skal være ferdig i løpet av 2020.

O5: Økt kompetanse på menneskehandel hos representanter for enslige, mindreårige asylsøkere

Fylkesmannen i Oslo og Viken er tillagt en særlig rolle når det gjelder kunnskap om og opplæring av representanter for enslige mindreårige asylsøkere. Økt kompetanse på menneskehandel hos representanter har vært en del av dette oppdraget.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har hatt et prosjekt for å sikre tilstrekkelig kunnskap på området, og dette er videreført som en varig ordning. De har spesialiserte representanter og verger. Fylkesmannen har opprettet kontakt med seksjon for mindreårige ofre for menneskehandel i Bufdir. Fylkesmannen holder seg også løpende oppdatert ved å lese informasjon fra koordineringsenheten for menneskehandel og ved godt samarbeid med utlendingsforvaltningen og politiet i enkeltsaker.

O6: Bidra i oppfølgingen av anmodningsvedtak 899 og at vi tre år etter Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon skal orientere Stortinget om status

SRF har gitt de innspill som departementet har etterspurt innen frister som er satt.

O7: Oppfølging av særskilte oppdrag gitt i 2018

Som en følge av oppmerksomheten rundt frivillige vergemål, fikk vergemålsforvaltningen i oppdrag²¹ å gå gjennom en rekke ordinære vergemål. Gjennomgangen skulle sikre at ingen hadde et ordinært vergemål mot sin vilje. Tiltakene som ble igangsatt innebar at

- informasjon ble gjort tilgjengelig på vergemal.no og fylkesmennenes nettsider
- det ble sendt brev til ca. 17 000 vergehavere som ikke var registrert som samtykkekompetente, for å orientere om hvordan vergemålet kunne oppheves. Brev ble også sendt til vergene deres
- fylkesmannen skulle undersøke saker der det ble meldt om at vergemålet var uønsket, og oppheve vergemål som ikke var frivillige

Ved utgangen av året viste tallene at 403 personer hadde meldt at de hadde et vergemål de ikke ønsket. Etter at fylkesmennene hadde undersøkt vergehavernes vilje nærmere, ble 255 vergemål opphevet eller er i ferd med å bli opphevet. Det var fortsatt 10 saker til vurdering.

Dette innebærer at 135 vergemål ble videreført selv om fylkesmannen mottok melding om at vergemålet var uønsket. Grunnene til dette er blant annet at

- vergehaveren ombestemte seg og likevel ønsket vergemålet
- vergehaveren ønsket vergemålet, men ville ha en ny verge
- vergehaveren hadde ikke forstått innholdet i brevet
- det var vergehavers pårørende, og ikke vergehaveren selv, som ønsket å avslutte vergemålet

Etter gjennomgangen av potensielt ufrivillig vergemål er det grunn til å tro at de som har et vanlig vergemål i dag, har det fordi de ønsker det. Med en dreining i lovforståelsen i 2018 om at ordinære vergemål skal være frivillige, var det viktig å ha en slik gjennomgang. Selvbestemmelsesretten er blitt styrket. Gjennomgangen kan dermed også ha bidratt til å øke legitimiteten og omdømme til ordningen.

3.2.3 Erstatning etter strafforfølgning

SRF har i 2019 behandlet et langt høyere antall krav om erstatning etter strafforfølgning enn i 2018. Årsakene er sammensatte, men særlig trekkes frem at det i 2019 har vært flere erfarne saksbehandlere på fagfeltet. Dette ser SRF er svært effektivt. Faggruppen har samtidig opplevd en turnover som i perioder har medført at produksjonen har vært noe lavere. Dette sammenholdt med et stort antall mottatte krav, har medført at den samlede restansebeholdningen økte noe. Saksbehandlingstiden har som følge av dette også økt fra to til tre måneder. Det er på slutten av året og inn i det nye året ansatt flere nye saksbehandlere. Det vil i 2020 jobbes mot å redusere saksbehandlingstiden og restansen.

²¹ Oppdragsbrev 1/2018 fra Justis- og beredskapsdepartementet, SRFs brev til departementet av 4. desember 2018 og departementets oppdragsbrev 3/2018 til SRF.

Tabell 3.7 Resultater 2014-2019

	2019	2018 ²²	2017	2016	2015	2014
Innkomne saker	947	851	923	967	941	782
Behandlede saker	879²³	717	905	969	960	801
Restanse²⁴	289	226	99	81	85	108
Saksbehandlingstid (mnd), SRF og Politiet²⁵	9	8	6	7	7	7
Saksbehandlingstid, SRF	3	2	1	1	2	2
Saksbehandlingstid, Politiet	5	4	4	5	5	5
Andel tilkjent erstatning	50 %	53 %	60 %	55 %	60 %	56 %
Utbetalinger (mill. kr.)	40,8	17,6	31,7	57,6	20,9	13,4
Avvik fra politiets innstilling	37 %	39 %	33 %	33 %	35 %	36 %

Det er marginale endringer i både antall anmeldte lovbrudd, antall påtaleavgjørelser og oppklaringsprosent fra 2018 til 2019²⁶. Det forventes derfor ingen store endringer i saksinnang på feltet, med unntak i erstatningskrav med utgangspunkt i Nav-sakene

Krav om erstatning i gjenåpningssaker er blant de mest tids- og ressurskrevende sakene å behandle, og kan resultere i store utbetalinger. SRF har behandlet fem krav om erstatning etter gjenåpning i 2019. Tall fra Gjenopptakelseskommissjonen viser at antall gjenåpnede saker i 2019 ligger på samme nivå som i 2017 og 2018²⁷. I 2020 er det på grunn av Nav-sakene grunn til å tro at antall gjenåpnede saker vil øke. Dette vil igjen kunne lede til en økt inngang av saker om erstatning etter gjenåpning i 2020 og fremover. Omfanget av disse sakene er foreløpig uklart.

SRF har de siste årene sett en tendens til en økning i antall krav om erstatning etter strafforfølgning for økonomisk kriminalitet. Dette er krav som kan være svært ressurskrevende å behandle som følge av sakenes omfang og kompleksitet. De kan resultere i store utbetalinger. Av Økokrims trusselvurdering for 2018²⁸ fremgår det at det overordnede trusselbildet har vært relativt stabilt siden 2015. Dreiningen fra fysisk til digital kriminalitet fortsetter, og skatte- og avgiftskriminalitet er den største trusselen innenfor tradisjonell økonomisk kriminalitet. Digitalisering og globalisering vil ha stor påvirkning for truslene innen økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet i tiden fremover. I 2019 ble flere saker om erstatning etter strafforfølgning for økonomisk kriminalitet behandlet i rettssystemet, og én av disse sakene skal behandles i lagmannsretten i løpet av 2020. I tillegg har vi i 2019 behandlet saker der det forventes stevning i 2020, samt mottatt stevning i en sak som skal behandles i tingretten i 2020. Disse sakene krever en del ressurser også i 2020.

Blant sakene som ble behandlet i domstolen i 2019, ble én sak behandlet i Høyesterett (HR-2019-1969-A). Saken gjaldt hvorvidt en partner i et selskap hadde erstatningsrettslig vern for tapt overskuddsandel fra et indre selskap. Høyesterett uttalte at Rt-2004-1816 (Skiltmakerdommen) ikke løste saken, og kom til at tapet var erstatningsrettslig vernet for

²² En mindre justering av inngang, behandlede og restanse saker sammenliknet med årsrapport 2018

²³ I tillegg til de ordinære fattede vedtakene ble det fattet ytterligere 25 vedtak etter omgjøringsbegjæring, tilleggskrav eller tilbakebetalingskrav.

²⁴ Restansetallet for de ulike årene gir et øyeblikksbilde av hva restansen er ved årsskiftet. For 2018 og 2019 er det et lite avvik fra logisk restanse.

²⁵ Avrunding av saksbehandlingstiden i saksbehandlingssystemet gjør at den totale saksbehandlingstiden kan bli høyere enn SRF og politiets saksbehandlingstid til sammen.

²⁶ Politidirektoratets rapporter fra første og andre tertial 2019 om «Anmeldt kriminalitet og politiets straffesaksbehandling»

²⁷ Kilde: Gjenopptakelseskommissjonens nettside

²⁸ <https://www.okokrim.no/okokrims-trusselvurdering-2018.6123197-411472.html>

partneren. SRF anser Høyesteretts avgjørelse som konkret begrunnet og vurderer det som at denne vil få begrenset betydning for fremtidige saker utover saker med tilsvarende problemstilling som saken reiste. SRF anser Skiltmakerdommen som fortsatt gjeldende, og at denne vil bli anvendt i erstatningssaker også i fremtiden.

Som det fremgår av tabell 3 varierer utbetalt erstatningsbeløp mye fra år til år. Antall saker som behandles anses å være av underordnet betydning for det totale utbetalingsnivået. Utbetalingene avhenger først og fremst av hvilke saker vi har hatt til behandling. I 2019 er det behandlet flere større saker om økonomisk kriminalitet, og én av disse ledet til utbetaling av et høyt erstatningsbeløp. I tillegg har SRF behandlet en gjenåpningssak som ga et høyt erstatningsbeløp.

Det er et mål at sakene skal avgjøres effektivt og med høy faglig kvalitet. Selv om saksbehandlingstiden har gått noe opp de siste to årene, er den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fortsatt lav. Dette underbygger etter SRFs syn at sakene behandles på en effektiv måte. Søksmålsfrekvens og antall uttalelser fra Sivilombudsmannen, sammenholdt med utfallet av behandlingen her, er indikatorer på kvaliteten på våre avgjørelser.

Tabell 3.8 Antall stevninger 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Antall stevninger	11	19	16	11	9	12

Ingen enkeltsaker ble brakt inn for Sivilombudsmannen i 2019²⁹.

SRF har på dette fagfeltet ikke mottatt kritikk fra Sivilombudsmannen i 2019 eller i løpet av de fem siste årene. Når det gjelder resultatet av domstolsbehandlinger, fremgår det av Menons rapport³⁰ at staten over tid har blitt frifunnet i halvparten av sakene. SRF etterstreber å tilpasse seg nyere rettspraksis, og omgjør saker der vi ser at det etter stevning har innkommet nye opplysninger som taler til kravstillers fordel. I 2018 og 2019 har staten blitt frifunnet i om lag 2/3 av sakene.

Etter SRFs vurdering er søksmålsfrekvensen og antall saker som bringes inn for Sivilombudsmannen lav i forhold til antall vedtak som fattes etter ordningen. Dette underbygger etter SRFs syn at den administrative behandlingen av sakene oppfyller sitt formål, både når det gjelder å avlaste domstolene og ved å treffe avgjørelser i tråd med regelverket. SRF vurderer kvaliteten på våre vedtak som tilfredsstillende.

3.2.4 Fri rettshjelp

SRF skal som etatsstyrer for fylkesmannen på rettshjelpsområdet, bidra til å sikre en mest mulig ensartet praksis og god kompetanse på rettsfeltet blant fylkesmannsembetene.

Det er SRFs vurdering at fylkesmannsembetenes behandling av søknader om fri rettshjelp gjennomgående er av god kvalitet og at det er en relativt stor grad av rettslikhet. SRF vurderer embetenes måloppnåelse som gjennomgående god. Dette underbygges av den lave og stabile omgjøringsprosenten i disse sakene, jf. tabell 3.10. SRF har hatt nærmere dialog med særskilte embeter om kvalitet og struktur på vedtak og mener dette har hatt god effekt.

²⁹ Sivilombudsmannen har mottatt en henvendelse som gjelder saksbehandlingstiden og forhold ved SRFs saksbehandling generelt i saker om erstatning etter strafforfølgning. SRF har foreløpig ikke fått noen henvendelse fra Sivilombudsmannen i anledning dette.

³⁰ Nærmere omtalt i SRFs årsrapport for 2017.

I tillegg har flere embeter etter sammenslåingene hatt en gjennomgang av sine maler, både med henblikk på bedre struktur, bedre begrunnede vedtak og klarere språk. De øvrige embetene har påbegynt et slikt arbeid. SRF legger til grunn at denne gjennomgangen også vil føre til økt kvalitet på vedtakene

Det har i 2019 vært avholdt regionale samlinger med samtlige fylkesmannsembeter, der tema blant annet har vært situasjonen på rettshjelpfeltet etter sammenslåingene. Tilbakemeldingene fra embetene er gjennomgående at sammenslåingene totalt sett har gitt en gevinstrealisering på rettshjelpfeltet. Større embeter og følgelig en økning i saksinnang, har ført til at det er flere som arbeider med fagfeltet. Større fagmiljø ved de enkelte embeter, har også ført til en større grad av kompetansedeling.

SRF har på de regionale samlingene formidlet et behov for en viss oppmyking når det gjelder økonomisk dispensasjon ved inntektsoverskridelser over kroner 20 000. Dette for å imøtekomme rettshjelpbehovet ved større rettsråd. Oppmykningen består i at det i slike tilfeller anses tilstrekkelig for innvilgelse at bistanden utgjør *omkring* 30 timer, mot tidligere retningslinjer om *minimum* 30 timer. For saker i denne størrelsesorden har vi også formidlet til embetene at det i større grad enn tidligere skal foretas en totalvurdering av søkers økonomiske situasjon, der det skal sees hen til gjeld, forsørgelsesbyrde og evt. ekstraordinære utgifter. SRF legger til grunn at retningslinjene og informasjon til embetene om en viss oppmyking og helhetlig tilnærming ved vurderingen av økonomisk dispensasjon, vil føre til økt rettslikhet og til at noen flere får innvilget fri rettshjelp.

SRF har i 2019 også hatt fokus på regelverket om betaling av rettsråd utover stykkpris, idet vi erfarer at en del advokater synes usikre på dette. Vi har i den forbindelse vært i dialog med Advokatforeningen for å veilede advokatene om hva som skal til for å få innvilget rettshjelp utover stykkpris i fritt rettsrådsaker. Foreningen har igjen videreformidlet dette til sine medlemmer.

Samlet sett rapporterer fylkesmannsembetene om en relativt uendret saksinnang sammenholdt med 2018. Antall behandlede saker har derimot gått noe ned sammenholdt med 2018; 13 404 i 2019 mot 15 680 i 2018. Hva gjelder nedgangen i antallet behandlede saker, antas denne i hovedsak å skyldes forsinkelser som følge av flytteprosesser mv. i forbindelse med fylkessammenslåingene.

Tabell 3.9 Fylkesmannens saksbehandling i 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Fritt rettsråd (FR)	15 714	15 700	20 884	25 184	21 860	20 514
Fri sakførsel (FS)	372	362	649	473	626	437
Totalt FR og FS	16 086	16 062	21 533	25 657	22 486	20 951
Behandlede saker	13 404	15 680	18 227	22 771	18 542	

Klagesaksbehandling SRF

Generelt erfarer SRF at mange av klagesakene fra fylkesmannsembetene gjelder sakstyper som er gjort prioritert på grunn av sakens velferdsmessige betydning for søker. Av disse sakene mottar vi særlig saker om personskade, trygd og oppsigelse i arbeidsforhold. Tema for klagesakene vil ofte være vurdering av økonomisk dispensasjon fra inntektsgrensene og spørsmål om utvidet bevilling til fritt rettsråd. Regelmessig mottar vi også klagesaker som anføres å ha sterke likhetstrekk med de prioriterte sakstypene. Av sistnevnte nevnes særlig erstatningskrav relatert til anført erstatningsbetingende behandling fra offentlige myndigheter.

Tabell 3.10 SRFs saksbehandling 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Innkomne saker	351	305	413	399	401	463	402
Behandlede saker	317	334	409	404	379	490	386
Restanse	50	24	49	43	40	20	59
Saksbehandlingstid (mnd.)	1	1	1	1	1	1	1
Andel klager som gis medhold	8,5	7,6	8,5 %	6,9 %	6,3 %	7 %	6 %

Antall klagesaker har gått noe opp i 2019 sammenholdt med 2018. Denne økningen antas å ha sammenheng med at stadig flere søkere utarbeider klagen uten bistand fra advokat. Dette fordi advokatene ikke anser det sannsynlig at en klage vil føre frem, og dermed ikke ønsker å utarbeide en klage de ikke får betalt for. Det er videre en tendens til at flere av de som søker selv søker om fri sakførsel for å overprøve ulike forvaltningsvedtak.

Etter flere år med en jevn økning i antall klager over salærfastsettelse fra Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, har det i 2019 vært en viss nedgang i antallet slike saker. For øvrig mottar SRF regelmessig forespørsler om tolking av regelverket og har en løpende dialog med fylkesnemndene. Når det gjelder klagesaker fra nemndene, gjelder disse i stor grad tolking av regelverket på salærfeltet. Sakene reiser også blant annet prinsipielle spørsmål knyttet til advokatenes rett til dekning av salær og reisefravær.

Saker for Sivilombudsmannen og domstolene

I 2019 ble i alt tre rettshjelpsaker klaget inn for Sivilombudsmannen, som ikke fant grunn til å iverksette nærmere undersøkelser i noen av sakene. Det var ingen saker for domstolen i 2019. Antall saker for domstolene og uttalelser fra Sivilombudsmannen gir etter vår vurdering indikasjoner på at kvaliteten i klagesakene er tilfredsstillende

Spesielle rettshjelptiltak

Ordningen med de spesielle rettshjelptiltakene er en viktig del av det totale rettshjelpstilbudet som helt eller delvis finansieres gjennom statsbudsjettets kapittel 470 fri rettshjelp post 72. Tiltakene ivaretar et grunnleggende rettssikkerhetsbehov for mange som ikke selv er i stand til å benytte seg av det ordinære rettshjelptilbudet. I 2019 ble det bevilget kr 56 440 000 fordelt på 45 ulike tiltak på landsbasis.

Tilskuddsordningen forvaltes av SRF, som tildeler tilskudd og følger opp tiltakene slik at midlene brukes i samsvar med ordningens formål. Rettshjelptiltakenes rapporteringer viser gjennomgående at de arbeider bevisst for å innrette seg mot den målgruppen som ordningen er tiltenkt. Det er SRFs vurdering at måloppnåelsen er god. Det har imidlertid vært behov for å følge opp enkelte av tiltakene særskilt. Dette for å sikre bedre måloppnåelse mht. hvilke grupper av personer og saksområder som er ment å omfattes av ordningen. Videre har vi sett behov for å følge opp enkelte tiltak som har gjenstående ubrukte midler. Det er innbetalt 0,6 mill. kroner av ubrukte midler i 2019.

Et av tiltakene- Jushjelpa i midt - Norge la ned driften sommeren 2019. Tiltaket har tilbakeført ubrukte midler.

I desember 2019 ble det vedtatt at tilskuddsordningen fra og med 2020 ikke lenger skal være øremerket, men en åpen ordning med årlig utlysning av tilskuddsmidler.

3.2.5 Rettfærdsvederlag

Etter flere år med uendret vederlagsnivå for enkelte søknadsgrunnlag i barnevernssaker har Utvalget for rettfærdsvederlag i perioden 2018 – 2019 funnet grunn til å foreta en viss

oppjustering av vederlaget i disse sakene. De søkerne dette gjelder vil derfor få en viss økning i utbetalt vederlag.

Det har i de senere år vært en utvikling i retning av at stadig flere yngre søker om rettferdsvederlag, og at mange av disse har måttet avvises fordi muligheten for å fremme et ordinært erstatningskrav overfor den ansvarlige fortsatt var i behold. De fleste avvísninger skjer fordi søkerens krav ikke var foreldet. I 2019 har det vært en nedgang i antallet avviste søknader, ved at det ble avvist 94 søknader fra behandling, mot 130 i 2018. Denne nedgangen antas å ha sammenheng med at vi gjennom året har vært i kontakt med aktuelle brukerorganisasjoner og fremhevet betydningen av at ordningen er subsidiær. Dette er også blitt ytterligere tydeliggjort på våre nettsider og i kontakt med potensielle søkere som tar kontakt med oss. SRF antar at arbeidet med en slik bevisstgjøring blant brukerorganisasjonene og brukerne, har medvirket til en viss nedgang i avvísninger av søknader fra yngre personer.

Etter en nedgang i utbetalingene i perioden 2014 – 2018, har det i 2019 vært en viss økning. Dette har dels sammenheng med at utvalget i 2019 har innvilget 55 pst. av totalt 320 behandlede søknader, mot 50 pst. av 323 behandlede søknader i 2018. Videre har det sammenheng med at utvalget fra våren 2018 oppjusterte vederlagsnivåene for enkelte typer svikt i barnevernet, og at denne oppjusteringen først har fått full års virkning fra 2019.

Tabell 3.11 Resultater 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Innkomne saker	433	429	448	532	489	442
Behandlede saker	413	453	472	514	574	513
Restanse	582	564	558	577	587	681
Saksbehandlingstid (mnd)	16	14	15	14	17	16
Utbetalinger (mill. kr.)	21,7	20,2	21,5	25,8	30,7	30,4

3.2.6 Øvrige fagfelt

Sekretariatet for Den rettsmedisinske kommisjon

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Den rettsmedisinske kommisjon (DRK), og bistår DRK i å ivareta deres funksjon som kvalitetskontrollør av rettsmedisinske sakkyndigerklæringer samt veileder overfor sakkyndige og myndigheter innen rettsmedisinske problemstillinger. SRF utøver også sekretariatsfunksjonen for Innstillingsrådet for Den rettsmedisinske kommisjon.

Som det fremgår av tabell 3.12, er det i 2019 mottatt et betydelig antall rettsmedisinske sakkyndigerklæringer. Det er en økning på omlag 8,8 pst. fra 2018, hvor det var en økning i antall mottatte erklæringer på om lag 5,6 pst. sammenlignet med 2017. Den høye saksinngangen har medført at restansen har økt noe sammenlignet med 2018.

Det er en utfordring at saksinngangen har økt mye de siste årene. Justis- og beredskapsdepartementet har på denne bakgrunn utvidet DRK med en nestleder. Leder og nestleder av DRK er bedt om å ha en tettere oppfølging av restanser og saksbehandlingstid, herunder vurdere alternative tiltak og arbeidsformer for å effektivisere driften ved DRK. Dette arbeidet ble påbegynt 2019, og sekretariatet bistår DRK i dette arbeidet.

Tabell 3.12 Saksbehandling 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Innkomne saker	10 430	9 584	9 072	8 782	8 214	7 124
Behandlede saker	10 335	10 092	8 685	8 741	8 403	7 922
Restanse	1 424	1 329	1 837	1 450	1 409	1 302

For øvrig vises det til kommisjonens egen årsmelding.

Sekretariatet for Barnesakkyndig kommisjon

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Barnesakkyndig kommisjon (BSK), og yter løpende administrativ og juridisk bistand til kommisjonen. BSK har et resultatkrav på saksbehandlingstid på 12 dager. Fristen ble i 2019 overholdt i omlag 97 pst. av sakene.

Tabell 3.13 Saksbehandling 2014-2019

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Innkomne saker	632	689	745	776	849	913
Behandlede saker	634	685	748	766	847	908

For øvrig vises det til kommisjonens egen årsmelding.

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll (KK-utvalget)

Sekretariatsfunksjonen for KK-utvalget ble etablert i 2017. Sekretariatet svarer faglig til utvalget ved utvalgleder.

Sekretariatet har støttet utvalget i deres arbeid, herunder med saksgjennomgang, klagesaksbehandling, utredninger av rettslige spørsmål og forberedelse av stedlige kontroller. Antallet begjæringer om underrettelse fra private om gjennomført kommunikasjonskontroll er økende, med tilsvarende økt arbeidsmengde for sekretariatet.

Utvalget rapporterer selv på volumtall i sin årsrapport, som er forventet i juni 2020. Det vises til denne for ytterligere tallmateriale og nærmere informasjon om utvalgets arbeid.

Konkursrådet og dets sekretariat

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Konkursrådet, og har bistått Konkursrådet i deres aktiviteter i 2019. Konkursrådets årlige grunnkurs i bobehandling ble avholdt i Molde for deltakere fra domstol, bostyrere, skattemyndigheter, politi og revisorer.

I 2019 har Konkursrådet deltatt i møter, blant annet med Konkursregisteret, for å legge til rette for økt elektronisk kommunikasjon under bobehandling. Samarbeidet med Konkursregisteret og bank- og finansnæringens infrastrukturselskap (BITS AS) har resultert i at nye funksjoner i Altinn Bobehandling har blitt lagt til tjenesten. De nye funksjonene gir bostyrer umiddelbar tilgang til opplysninger om skyldneres bankkonti via Bobehandling for bestemte banker.

Konkursrådet har avholdt sine årlige møter med henholdsvis Riksadvokaten og Oslo politidistrikt. Konkursrådet har gjennom flere år uttrykt bekymring for håndteringen av konkursskriminalitet i Oslo politidistrikt. I etterkant av disse møtene har Konkursrådet kommet med innspill til forbedret innsats på området. Det ble gjennomført et oppfølgingsmøte med justisministeren og lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet. Møtet resulterte i at lovavdelingen blant annet iverksatte en lovendringsprosess av enkelte bestemmelser i konkursloven basert på rådets innspill. I denne prosessen avga også Konkursrådet et høringssvar. Endringene legger til rette for flere digitale løsninger og en bedre organisering av bobehandlingen. Konkursrådet deltok på et innspillmøte i regi av Barne- og

familiedepartementet om revisjon av gjeldsordningsloven, hvor rådet fikk gitt sine forslag til endringer av loven basert på undersøkelser gjort av personlige konkursbo med næringsgjeld. Konkursrådet vil følge med på disse lovprosessene i 2020.

Garantiordning for bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet

SRF har siden november 2014 forvaltet Justis- og beredskapsdepartementets særskilte garantiordning for bobehandling. Ordningen retter seg mot konkursboer hvor det foreligger mistanke om økonomisk kriminalitet, og hvor det ikke er midler til fortsatt bobehandling. Det ble i 2019 innvilget garantitilsagn i 139 saker på totalt 11,18 mill. kroner.

Attesting av eksigible gjeldsbrev

SRF har siden 1. januar 2016 forvaltet oppgaven med attesting av eksigible gjeldsbrev for inndrivelse i Sverige, Danmark eller Finland.

I 2019 har SRF mottatt 64 saker med anmodning om slik attest. Det har blitt behandlet 62 saker, herunder 40 saker hvor det ble gitt attest for inndrivelse i Sverige, 4 saker hvor det ble gitt attest for inndrivelse i Danmark, 2 saker hvor det ble gitt attest for inndrivelse i Finland, og 16 saker som ble returnert uten attest.»

Stadfestelse av testamenter og tomtefeste

SRF mottok 9 saker om stadfestelse av testament i 2019. Det ble avgjort 8 saker, og tre saker er i restanse.

SRF mottok ingen klager over vedtak om fristoppreisning i tomtefestesaker i 2019.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd

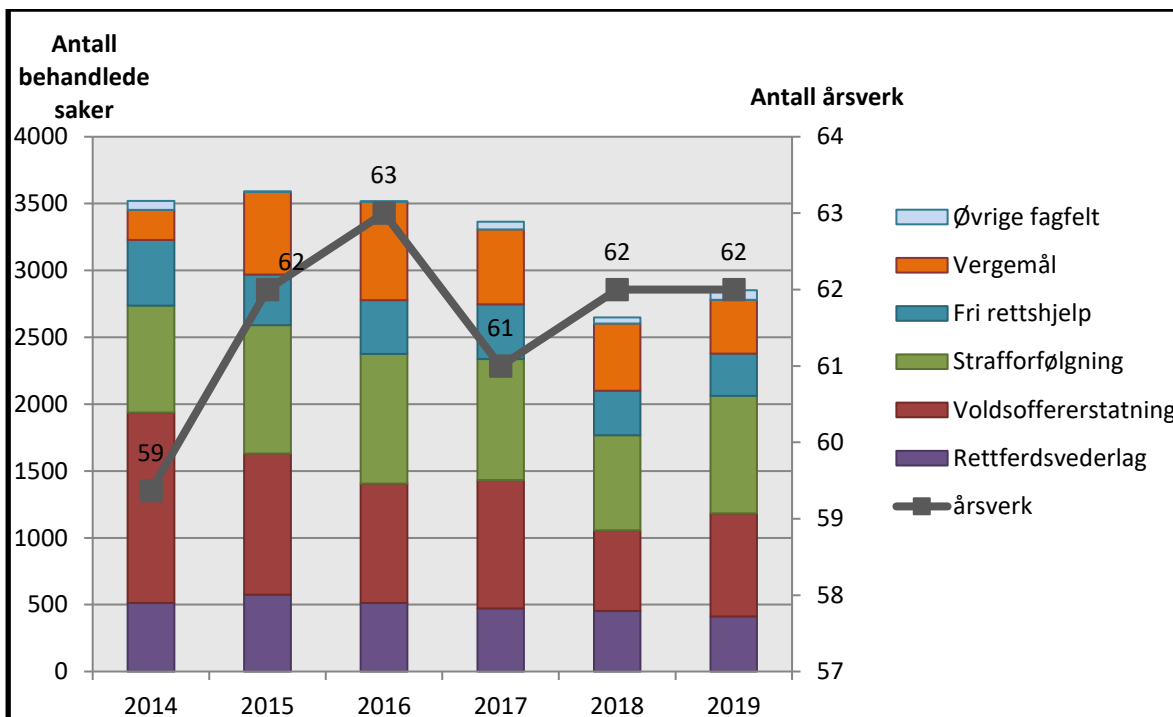
Den 1. januar 2017 ble sekretariatsfunksjonen for Barnevernets tvisteløsningsnemnd overført fra Barne- og likestillingsdepartementet til SRF. Sekretariatet yter praktisk bistand ved saksforberedelser, sørger for utsendelse av sakspapirer, utarbeider utkast til beslutninger for nemnda, samt legger til rette ved møter. Sekretariatet sender videre nemndas uttalelse til partene og legger ut uttalelsene på SRFs hjemmeside, www.sivilrett.no.

I 2019 innkam det fire saker til nemnda. Det ble avholdt to nemndsmøter hvor til sammen tre saker ble behandlet. Én sak ble avvist av nemndsleder

3.2.7 Redegjørelse for ressursbruk

SRF har i 2019 brukt tilgjengelige ressurser i henhold til prioritering og føringer fra JD. Den totale produksjonen av enkeltvedtak i 2019 er noe høyere nivå enn i 2018, jf. tabell 3.9. SRFs totale ressursinnsats var 62 årsverk i 2019³¹, tilsvarende som i 2018.

Figur 3.14 Utvikling antall vedtak og årsverk 2014-2019

SRFs samlede driftsutgifter på hoveddriftskapitlene 473, post 01 og kapittel 469, post 01 utgjorde 94,36 mill.kr. Av rapporterte utgifter på kapittel 469, post 01 og 473, post 01 ble om lag 61 pst. anvendt til lønn og sosiale utgifter. Dette er noe lavere enn 2018. Drift og utvikling av vergemålsapplikasjonen VERA utgjør en betydelig del av SRFs utgifter over kapittel 469, post 01 og er hovedårsak til at lønnsandelen er relativt lav. I 2019 har overgangen til ny forvaltningsleverandør for vergemålsapplikasjonen VERA medført ekstra utgifter og har bidratt til at lønnsandelen har sunket ytterligere.

³¹ Ett årsverk defineres som en person i 100 pst. stilling i et helt år, jf. DFØs definisjon.

4. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Risikostyring og internkontroll:

SRF har jobbet systematisk med å bygge opp et hensiktsmessig system for helhetlig styring og kontroll. SRF benytter mål- og resultatstyring som sitt overordnede styringsprinsipp, og de overordnede målene for virksomheten fremgår av tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet. God internkontroll er sentralt for å sikre at vi når målene, har en effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og overholder lover og regler. SRF utarbeider årlige virksomhetsplaner, som revideres tertialvis på bakgrunn av gjennomførte risikovurderinger og vurdering av oppnådde resultater.

I organisasjonen er det etablert kontrollrutiner og retningslinjer for å fange opp avvik og for å forebygge uønskede hendelser som kan ha innvirkning på virksomhetens samlede måloppnåelse. Samlet sett anses internkontrollarbeidet i SRF å være tilstrekkelig for å nå virksomhetens mål, og for å sikre en effektiv drift i henhold til fastsatte lover og regler.

Det er ikke avdekket vesentlige svakheter i SRFs internkontroll i 2019.

SRF gjennomfører årlig en overordnet risikovurdering. Denne oppdateres tertialvis. Det er særlig førstelinjetjenesten i voldsoffererstatningskjeden og på vergemålsområdet hvor SRF har identifisert risikofaktorer som krever oppfølging. Det er iverksatt ulike risikodempende tiltak innenfor de to områdene.

På øvrige av SRFs ansvarsområder vurderes risikobildet som tilfredsstillende.

Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen

SRF har ikke mottatt noen merknader fra Riksrevisjonen i 2019. Saker for Sivilombudsmannen omtales under de respektive fagområdene.

Fellesføringer og øvrige krav fra regjering:

Inkluderingsdugnaden

SRF har en rekrutteringspraksis for å inkludere flere arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne og hull i CVen. I våre stillingsannonser er det tatt inn en mangfolderklæring, hvor inkluderingsmålene gjenspeiles.

Ved rekruttering av nye medarbeidere kaller vi alltid inn minst én kvalifisert søker som oppgir å ha nedsatt funksjonsevne, til intervju. Vi tilstreber også å kalle inn kvalifiserte søkere med hull i CVen til intervju. Kvalifikasjonsprinsippet legges alltid til grunn i våre ansettelser, men hensynet til mangfold og inkludering skal ivaretas når kvalifikasjonskravet ellers er innfridd.

SRF samarbeider tett med NAV, og vi tilbyr tilrettelagt arbeidspraksis til kandidater som av ulike årsaker har stått utenfor arbeidslivet. Noen har blitt ansatt på ordinære vilkår etter endt praksisperiode.

I perioden 01.01.2019- 31.12.2019 har vi ansatt 13 nye medarbeidere i SRF: Ingen av disse har oppgitt å ha nedsatt funksjonsevne med behov for tilrettelegging. Én av de nyansatte har hull i CV en (mindre enn to år). SRF har ikke nådd målet om 5 pst. nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CVen i perioden. Vi har hatt et begrenset tilfang av kvalifiserte søkere innenfor denne kategorien.

Motvirke arbeidslivskriminalitet

SRF har i vår anskaffelsesstrategi understreket det ansvaret vi som virksomhet har for å motvirke arbeidslivskriminalitet. SRF benytter statens standardavtaler ved anskaffelser for å sikre kravene om lønn- og arbeidsvilkår. En viktig del av dette er informasjons- og påseplikten for oppdragsgivere, hvor bestiller er forpliktet til å påse at lønns- og arbeidsvilkårene hos leverandører er i henhold til allmenngjøringsforskrifter og gjeldende tariffavtale. Basert på en risikovurdering følger SRF regelmessig opp at lønns- og arbeidsvilkårene til renholderne som utfører tjenester i våre lokaler, er i henhold til gjeldende tariffavtale. SRF får da oversendt kopi av ansettelseskontrakter, lønns slipper og timelister for ansatte som utfører tjenester i våre lokaler på Hamar og i Oslo. Vi har inntatt i våre rutiner at påseplikten skal gjennomføres årlig.

I desember 2018 ble det inngått en ny vedlikeholdsavtale for vergemålsapplikasjonen med konsulentselskapet Enso Norge AS. Enso benytter underleverandør med ressurser lokalisert i Ukraina. Avtalen hadde oppstart i februar 2019. SRF gjennomførte i 2019 besøk av den ukrainske lokasjonen for blant annet å verifisere tilfredsstillende fysiske arbeidsforhold. SRF har også gjennomført stikkprøvekontroll knyttet til lønnsvilkår.

Likestilling/personalpolitikk

SRF skal redegjøre for faktisk tilstand vedrørende kjønnslikestilling og likestillingstiltak.

SRF hadde i 2019 et samlet sykefravær på 3,98 pst. mot 4,7 pst. i 2018. SRF jobber målrettet og aktivt for å holde sykefraværet på et lavt nivå, og har faste prosedyrer for oppfølging av sykefravær.

SRF hadde i 2019 følgende lønnskostnader knyttet til sykefravær:

Sykefraværsdager ^[1] 848 x dagslønn kr 2218 ^[2] = kr 1 880 864

Anslagsvis kostet sykefraværet omlag kr 1 880 864 i 2019. SRF har fått refundert kr 641 975 fra NAV.

Samfunnssikkerhet og beredskap

SRF har i 2019 hatt særlig fokus på informasjonssikkerhet. En ekstern aktør har gjennomført en helhetlig sikkerhetsrevisjon av både applikasjoner, infrastruktur og IKT-styringssystemet for å avdekke og utbedre sårbarheter. SRF har startet arbeidet med å følge opp funn og anbefalinger fra gjennomgangen. Arbeidet vil fortsette i 2020.

^[1] Inkluderer egenmeldt fravær, legemeldt fravær under 16 dager og legemeldt fravær over 16 dager

^[2] Median årslønn er på omlag kr 576 550. Delt på 1950 t = timelønn kr 292 x7,5= kr 2218 pr dag

5. VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Vergemål

I tråd med CRPD skal vergemålsordningen både fremme selvbestemmelsen til personer med nedsatt funksjonsevne og hindre diskriminering. Å finne balansen mellom disse hensynene er viktig for at ordningen har legitimitet og oppleves nyttig for brukere og i samfunnet. En fornuftig avveining må fremkomme både av lovbestemmelser, praksis og i informasjon om ordningen.

Vergemålsordningen alene kan ikke fylle alle behov for støtte til personer som trenger hjelp på ulike livsområder. Vergens rolle er ofte å sette personen i kontakt med andre som kan gi veiledning, tjenester og støtte. Vergemålsordningen har potensiale til å utvikles videre, og vil være et nødvendig hjelpetiltak sammen med f.eks. andre ordninger med beslutningsstøtte, brukerstyrt personlig assistanse, mikrostyrer, veiledere på ulike livsområder, støttekontakter mv.

En kritisk faktor er at det er nok verger og at de har tilstrekkelig kompetanse og en god rolleforståelse. Hvilke rettigheter og plikter en verge har, og også hvilken veiledning, støtte og hvor arbeidskrevende oppgavene oppleves, kan påvirke tilgangen på verger. SRF vil derfor arbeide med ny e-opplæring, brukervennlige IKT- løsninger og effektiv saksbehandling hos fylkesmennene. Av hensyn til vergehavernes rettssikkerhet vil digital løsning for kontroll av vergeregnskap, utvikling av en digitalt fullmaktsløsning for innbyggerne og videre utvikling av fylkesmannens tilsyn også prioriteres. Gjennomføring av disse aktivitetene krever ressurser internt og godt samarbeid med andre aktører.

Fri rettshjelp

En av hovedutfordringene med dagens rettshjelpsordning er at gjeldende inntektsgrenser for fri rettshjelp har vært uendret siden 2009. De uendrede inntektsgrensene betyr at stadig færre får rettshjelp i saker underlagt behovsprøving. SRFs erfaring per i dag er at ordningen i behovsprøvde saker som hovedregel kun omfatter studenter, deltidsansatte og personer som lever av sosiale ytelser. Dette innebærer at rettshjelpsordningens funksjon som sosial støtteordning er svekket de senere år.

Vi viser her til det regjeringsoppnevnte utvalg som innen 1. mai i år skal utrede hvordan rettshjelpsordningen bør organiseres for å være best mulig rustet til å oppnå rettssikkerhet for den enkelte, og samtidig ivareta forventninger om effektivitet og kvalitet.

Voldsoffererstatning

Fra et overordnet perspektiv er det fortsatt en utfordring at voldsoffererstatningsordningens lovgivning og system ikke er tilpasset de krav som i dag stilles til brukerorientering og effektivitet i moderne offentlige forvaltningsvirksomheter. Ordningen er heller ikke tilrettelagt for nyere utvikling i kriminalitetsbildet, som i større grad enn tidligere omhandler kompliserte saker med blant annet nettovergrep mot barn, hvor det kan være flere hundre fornærmede i samme sakskompleks. SRF vil presisere at tiltaket som anses å gi størst effekt er materielle lovendringer som legger til rette for en mer effektiv og standardisert sakshåndtering og hvor søker kan forutse sin rettsstilling.

6. ÅRSREGNSKAP

Ledelseskomentarer årsregnskapet 2019

Formål

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) ble opprettet i 2004 og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD). SRF er et ordinært forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten, R-115 fra Finansdepartementet og de krav som er stilt fra JD. Jeg mener at regnskapet gir et dekkende bilde av SRFs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

SRF forvalter en samlet tildeling på 75,34³² mill. kroner på kapittel 473 *Statens sivilrettsforvaltning*, post 01 *Driftsutgifter*. I tillegg til egne driftsmidler har SRF også ansvar for tildeling av driftsmidler til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) over dette kapittelet. KFV har i 2019 en budsjetttramme på 24,26 mill. kroner³³. KFVs regnskapsførte utgifter for 2019 er 24,19 mill. kr.

Merforbruk på kapittel 473, post 01 er på 0,2 mill. kroner. SRF har benyttet merinntektsfullmakten til å overskride bevilgning mot tilsvarende inntekter på kap. 3473 post 01. Inntektene er på kr 0,58 mill. kroner. SRF vil søke om å få overført restinntektene til 2020.

SRFs samlede tildeling på kapittel 469 *Vergemålsordningen*, post 01 *Driftsutgifter* var 267,98 mill. kroner³⁴. Bevilgningen på posten dekker driftsutgifter m.m. til fylkesmannsembetene og SRF på vergemålsområdet.

Det er SRFs ansvar å tildele midler til fylkesmannsembetene (FM). FM har i 2019 fått tildelt kr 222,41 mill. kroner. Embetenes regnskapsførte utgifter per 31.12.19 er på 222,61 mill. kroner. SRFs og FMs regnskapsførte utgifter på kapittel 469, post 01 utgjør 265,62 mill. kroner i 2018. Mindreforbruket på 2,35 mill. kroner utgjør 0,9 pst. av postens størrelse og søkes overført til 2020. Hovedårsak til mindreforbruket er at enkelte planlagte tiltak er utsatt til 2020.

SRFs samlede driftsutgifter på kapittel 473, post 01 og kapittel 469, post 01 utgjorde 94,36 mill. kroner. Av rapporterte utgifter på kapittel 469, post 01 og 473, post 01 ble om lag 61 pst. anvendt til lønn og sosiale utgifter. Drift og utvikling av vergemålsapplikasjonen VERA utgjør en betydelig del av SRFs utgifter over kapittel 469, post 01 og er hovedårsak til at lønnsandelen er relativt lav.

SRF har i 2019 hatt inntekter på kr 765 900, jf. note 1 Driftsinntekter. Inntekter for kurs i regi av Konkursrådet var kr 173 000 i 2019 og er nettoført på kapittel 473, post 01 i henhold til føringer i Prop.1 S (2018-2019). Øvrige inntekter er i hovedsak fra Den rettsmedisinske kommisjons kurs i strafferett og straffeprosess (B-kurs) og er inntektsført på kapittel 3473, post 01. SRF har innfridd inntektskravet på kr 5 000.

³² Beløpet inkluderer i tillegg til tildelt beløp for 2019, også overføring fra 2018.

³³ Beløpet inkluderer KFVs tildelte beløp samt overført beløp fra 2018

³⁴ Beløpet inkluderer tildelt beløp og også overførte midler fra 2018.

SRF har fullmakt til å belaste enkelte driftsutgifter til Den rettsmedisinske kommisjon³⁵ på kapittel 466 *Særskilte straffesaksutgifter*, post 01 *Driftsutgifter*. I 2019 utgjorde de ovennevnte utgifter 15,17 mill. kroner.

Barne- og likestillingsdepartementet har stilt 7,19 mill. kroner til disposisjon over kapittel 854, post 22 til drift av Barnesakkyndig kommisjon og dens sekretariat. Belastningen på posten er 6,6 mill. kroner. Mindreforbruket, som utgjør om lag 8 pst. av tildelingen, skyldes i hovedsak en ytterligere nedgang i saksinngang.

Det er et mindreforbruk på 1,23 mill. kroner. på kap.470 post 72 *Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak*. Årsak er at et av tiltakene Jusshjelpen i Midt Norge la ned driften i 2019. 1,23 mill. kroner utgjør tiltakets ubrukte midler som følge av avviklingen.

På kapittel 471, post 72 *Erstatning i anledning strafforfølgning*, har SRF utbetalt 40,84 mill. kroner i 2019. Posten belastes også av andre aktører. Mindreforbruket er 14,32 mill. kroner. Totalt utbetalt erstatningsbeløp over denne posten vil variere mye fra år til år. Antall saker som behandles anses å være av mindre betydning for det totale utbetalingsnivået. Utbetalingene avhenger først og fremst av hvilke saker som har vært til behandling.

På kapittel 471, post 73 *Stortingets rettfærdsvederlagsordning*, ble det utbetalt 21,72 mill. kroner i 2019 som er en liten økning sammenliknet med 2018. Mindreforbruket på posten er 0,98 mill. kroner. Det knytter seg alltid noe usikkerhet til utbetalinger over denne posten gitt antall behandlede søknader og usikkerhet med hensyn til resultat av disse. Generelt er utbetalinger av rettfærdsvederlag redusert de senere år, i tråd med en redusert saksinngang etter særordningene, som har høyere innvilgelsesprosent og utbetalingsnivåer.

Rapportert mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.19 kr 3 696 798. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende med statskassen har SRF en leverandørgjeld på kr 1 417 030 som ikke er betalt og derfor ikke framkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 8. Virksomheten står oppført med kapitalposter i statens kapitalregnskap, og dette vises derfor i note 8. Leverandørgjelden gjelder fakturaer med fakturadato i 2019 som hadde forfallsdato i 2020 og omfattet tjenester som skulle mottas i 2020. Fakturaene gjelder husleie for 1. kvartal 2020.

SRF forvalter også Nasjonalt sikkerhetsfond - vergemål. Vi viser her til avlagt årsregnskap 2019 for fondet som legges ut på SRFs hjemmesider når revisjonen er slutført.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor for SRF. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetningen vil foreligge per 1. mai.

Oslo 27.mars 2020

Anne Pauline Jensen
direktør

³⁵ Godtgjørelser for saksarbeid, reise- og kursutgifter.

Prinsippnote - Årsregnskap

Årsregnskapet for SRF er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelsene om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger regnskapsåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

SRF er tilknyttet Statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger SRF står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som SRF har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). SRF har midler stilt til disposisjon over kapittel 470 post 01, kapittel 471, post 71, 72 og 73 samt kapittel 466, post 01 som ikke er tallfestet i tildelingsbrev og også belastes av andre aktører. Det vises dermed ikke i kolonnen for samlet tildeling. Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser SRF står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter og tildelinger bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og tildelingen og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene og tildelingene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapportering

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall SRF har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. SRF har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindregift
0466	Den rettsmedisinske kommisjon	01			0	15 174 990	
0470	Tilskudd til spesielle rettsiltak	72			56 440 000	55 208 773	1 231 227
0473	Driftsutgifter SRF	01			75 345 000	51 353 084	23 991 916
0469	Vergemålsordningen	01			267 985 000	43 013 910	224 971 090
0470	Fri retts hjelp	01			0	87 322	
0471	Statens erstatningsansvar	71			0	585 254	
0471	Uberettiget straffefølgning	72			0	40 840 534	
0471	Rettfærdts vederlag	73			0	21 725 000	
0854	Barnvernets tvisteløsningsnemnd	21			200 000	231 179	
0854	Barnesakkyndig kommisjon	22			7 194 000	6 610 100	
1633	Nettoordning for nva i staten	01				6 886 156	
<i>Sum utgiftsført</i>					407 164 000	241 716 302	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3473	Driftsinntekter	01		-5 000	592 900	587 900
5309	Tilfeldige inntekter	29		0	741 237	
5700	Folketrygdens inntekter	72		0	9 593 236	
<i>Sum inntektsført</i>					-5 000	10 927 372

<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>					230 788 929	
Kapitalkontoer						
60087101	Norges Bank KK /innbetalinger				4 060 319	
60087102	Norges Bank KK/utbetalinger				-234 835 637	
704482	Endring i mellomværende med statskassen				-13 611	
<i>Sum rapportert</i>					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
		31.12.2019	31.12.2018	Endring
704482	Mellomværende med statskassen	-3 696 798	-3 683 187	-13 611

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
046901	1 523 000	266 462 000	267 985 000
047301	1 817 000	73 528 000	75 345 000
347301		-5 000	-5 000
0473070		270 000 000	270 000 000
085421		200 000	200 000
085422			270 000 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-) / mindregift	Utgiftsført av andre år. avgitte belastningsfullmakter(-)	Utgiftsført av andre i henhold til tildeling	Merutgift(-) / mindregift etter avgitte belastningsfullmakter/tildelinger	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Ordreponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparing(er)(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
047301*	"kan overføres"	23 991 916		24 205 659	-213 743	587 900			374 157	3 676 400	374 157
046901**	"kan overføres"	224 971 090		222 614 651	2 356 439				2 356 439	13 323 100	2 356 439
085421****		583 900			583 900						
085422****		-31 179			-31 179						
047307***	"overslagsbevilgning"				0						
047072		1 231 227									

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-20, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

SRF har fullmakt til å bruke standard refusjon av lønnsutgifter til å overskride utgifter og har i 2019 mottatt totalt 2,23 mill.kr. i refusjoner.

Tildelt til andre virksomheter

*SRF forvalter en samlet tildeling på 75,34 mill.kr på kapittel 473 post 01 og har ansvar for tildeling av driftsmidler til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) over dette kapittelet. KFV er i 2019 tildelt 24,26 mill.kr inkludert overført beløp fra 2018. Rapporterte regnskapsførte utgifter for 2019 er 24,19 mill.kr. Totalt er merforbruket på 0,2 mill.kr. på kapittel 473 post 01. SRF har fullmakt til å overskride driftsbevilgninger på kapittel 473 post 01 mot tilsvarende merinntekter på kapittel 3473 post 01. SRFs restinntekter etter innfrielse av inntektskravet på kr 5 000 og dekning av merforbruk på kap.473 post 01 utgjør kr 374 157. SRF vil søke om overføring av disse midlene til 2020. Justis- og beredskapsdepartementet har belastet posten med kr 10 801. Beløpet er inkludert i beløpet i kolonnen utgiftsført av andre og inngår i beregning av totalt merforbruk.

**SRF har en samlet tildeling på 267,98 mill.kr over 469 post 01 og har ansvar for tildeling av midler til Fylkesmennene (FM) på vergemålsområdet. FM har i 2019 fått tildelt 222, 41 mill.kr. og har regnskapsført 222,61 mill.kr. Mindreforbruk på posten utgjør 2,35 mill.kr. Dette gjenspeiles i kolonnen mulig overført beløp beregnet av virksomheten. SRF vil søke om overføring til 2020.

***Justis - og beredskapsdepartementet har stilt 270 mill.kr til disposisjon til SRF over kapittel 473 post 70 erstatning til voldsofre. SRF har delegert disposisjonsmyndigheten videre til KFV. KFV har belastet posten med 269,77 mill. kr.

KFV og FM tildeles midler over henholdsvis kapittel 473 post 01 og kapittel 469 post 01. Virksomhetene har ansvar for regnskapsføring, rapportering til statsregnskapet samt avleggelse av årsregnskap for de tildelte midler.

******Tildelinger fra andre departement:**

Barne- og likestillingsdepartementet har stilt 7,19 mill.kr. på kapittel 854 post 22 til disposisjon for SRF. Midlene skal benyttes til saks- og driftsutgifter til Barnesakkyndig kommisjon og dens sekretariat. I tillegg kan 0,2 mill.kr på kapittel 854 post 21 benyttes til drift - og saksutgifter til Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Mindreforbruket på totalt 0,55 mill. kr på postene søkes ikke overført til 2019.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2019

	Note	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Salgs- og leieinnbetalinger	1	765 900	481 983
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		765 900	481 983
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	77 915 481	72 291 682
Andre utbetalinger til drift	3	38 725 581	33 272 883
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		116 641 062	105 564 565
Netto rapporterte driftsutgifter		115 875 162	105 082 582
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-2 523	-3 402
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		-2 523	-3 402
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		0	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 523	3 402
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	658 537	296 099
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		658 537	296 099
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	118 359 561	92 957 756
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		118 359 561	92 957 756
Inntekter og utgifter rapportert på fellekapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		82 700	87 838
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		9 593 236	8 918 595
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		6 886 156	5 658 035
<i>Netto rapporterte utgifter på fellekapitler</i>		-2 789 780	-3 348 398
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		230 788 929	194 399 243
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld			
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-3 670 214	-3 691 195
Annen gjeld		-26 584	8 008
Sum mellomværende med statskassen	8	-3 696 798	-3 683 187

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter fra undervisningsoppdrag	592 900	308 000
Kursinntekter Konkursrådet	173 000	163 000
Tilfeldige inntekter (post 01, 02)	0	10 983
Sum salgs- og leieinnbetalinger	765 900	481 983
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	765 900	481 983

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn	44 992 472	42 928 391
Arbeids giveravgift	9 593 236	8 918 595
Pensjonsutgifter*	5 099 534	4 989 529
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-2 233 951	-2 579 733
Andre ytelser**	20 464 191	18 034 900
Sum utbetalinger til lønn	77 915 481	72 291 682
Antall utførte årsverk:	62	62

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2019 er 14 prosent.

**** Nærmere om andre ytelser**

Her inngår i hovedsak godtgjørelser til medlemmer av Den rettsmedisinske kommisjon, Barnesakkyndig kommisjon, Rettferdsvederlagsutvalget, Voldsoffernemnda, Konkursrådet og KK-utvalget

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2019	31.12.2018
Husleie	5 392 264	5 279 193
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	1 703 478	1 691 307
Mindre utstyrsanskaffelser	1 864 799	10 354 828
Kjøp av konsulenttenester	11 195 102	8 107 123
Kjøp av fremmede tjenester	13 255 421	2 649 486
Reiser og diett	1 571 011	1 369 743
Øvrige driftsutgifter	3 743 505	3 821 204
Sum andre utbetalinger til drift	38 725 581	33 272 883

*Fra og med 2019 presenteres konsulenttenester og andre fremmede tjenester separat. I sammenligningstallene for 2018 er kjøp av fremmede tjenester presentert samlet på notelinjen kjøp av fremmede tjenester.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	-2 523	-3 402
Sum innbetaling av finansinntekter	-2 523	-3 402

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 6 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2019	31.12.2018
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929*)	658 537	296 099
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	658 537	296 099

* SRF har mottatt tilbakebetaling av ubrukt tilskudd på totalt kr 612 037 fra tiltak som mottar tilskudd etter ordningen spesielle rettshjelptiltak. I tillegg er det returnert 18 erstatningsutbetalinger fra advokater – totalt kr 46 500. Hovedårsak er at det ikke har lykket advokat å få kontakt med klient.

Da dette gjelder utbetalinger foretatt av SRF i tidligere regnskapsår er inntekten ført på konto 8480 *Tilfeldige og andre inntekter* kapittel 5309 post 29 *Ymse*.

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2019	31.12.2018
Statens erstatningsansvar	585 254	
Rettsshjelptiltak-kommuner	10 981 400	5 975 000
Rettsshjelptiltak-ideele org.	44 227 373	48 875 000
Fri rettshjelp*		108 681
Rettferdsvederlag (2309)	21 725 000	20 385 000
Uberettiget straffeforfølgning	40 840 534	17 614 075
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	118 359 561	92 957 756

*Fri rettshjelp er i 2019 regnskapsført på konto 6783. Beløp er kr 87 321 og fremgår av note 3. Beløpet inngår i andre driftsutgifter kjøp av fremmede tjenester.

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.
Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2019	31.12.2019	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	11 000	0	11 000
<i>Sum</i>	11 000	0	11 000
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 417 030	0	-1 417 030
Skyldig skattetrekk	-3 670 214	-3 670 214	0
Annen kortsiktig gjeld	-15 584	-26 584	11 000
<i>Sum</i>	-5 102 828	-3 696 798	-1 406 030
Sum	-5 091 828	-3 696 798	-1 395 030